ANUL V Nr. 3 DECEMBRIE 1955

VESTITORII

Semnificația unei morți

Guvernul Republicii Populare Române a anunţat moartea lui Iuliu Maniu şi Dinu Brătianu în închisoare. Cum nu a avut curajul să comunice direct această veste, s'a servit de glasul lui Tătărescu, ca să o difuzeze în străinătate. Occidentul a reacţionat după maniera lui bine cunoscută de zece ani: lamentaţii fără nicio consecinţă practică. Personalităţi politice din Occi-.dent şi diverse oficine diplomatice au făcut elogiul celor doi bărbaţi de stat ai României, au înfierat încă odată regimul din ţară şi cu asta paranteza morţii lui Maniu şi Brătianu s'a închis în conştiinţa lor. Drept răsplată pentru asasinarea celor doi octogenari, Occidentalii îşi dau votul la intrarea în O. N. U. a republicii sovietice române.

Acest final puţin onorabil pentru Occident e cu atât mai dureros cu cât cei doi bărbaţi de stat ai României şi-au angajat tot crezul vieţii lor politice alături de marile democraţii occidentale. Maniu şi Brătianu puteau concepe orice absurditate pe lume în afară de posibilitatea ca Apusul să sacrifice ţările răsăritene Kremlinului. Ei ştiau din istorie cu câtă energie a intervenit Occidentul pe la mijlocul veacului trecut — războiul Crimeii — când Rusia se pregătea să înghită ţările noastre. Aşa se explică şi disperatele lor intervenţii la Aliaţi în ultimul an al războiului, ca să coboare cel puţin din cer şi măcar în mod simbolic soldaţi englezi şi americani.

Moartea în închisoare a lui Maniu şi Brătianu nu este numai o consecinţă a trădării occidentale ; este şi o consecinţă a propriilor lor greşeli. Ei au apreciat fals ordinea de mărime a primejdiilor care ameninţau existenţa României Intregite. Ei vedeau ameninţarea principală venind din partea Ungariei şi nu au dat importanţa cuvenită pericolului comunist. Când s'a ridicat Noua Germanie, orientarea lor anglo-franceză i-a împiedecat să distingă că soartea României se juca de acum înainte între Germania şi Rusia. Intre cele două primejdii, orice om politic clar văzător trebuia să aibă în vedere că Germania reprezenta un pericol mai mic decât Rusia Sovietică. Dela 1933, interesele României începeau să se separe de interesele democraţiilor occidentale. Noi trebuia să ne adaptăm condiţiilor create de noua conjunctură europeană, determinată de raportul de forţe ruso-german. Maniu şi Brătianu au continuat să proecteze politica externă a României după vechile şabloane, care nu se mai potriveau realităţilor. Conflictul între schemă şi realitate s'a adâncit, până ce a dus la catastrofa din 1940.

Când înfrângerea Germanici devenise certă, Maniu şi Brătianu au trăit pentru moment iluzia că vechea lor orientare de politică externă a fost cea justă — când, în realitate, tocmai lipsa de ajustare la timp a politicei noastre externe (apropierea de Germania) a dus la catastrofa din 1940. Ei s'au lăsat înşelaţi şi în 1944, repetând greşala anterioară : n'au respectat or-

(Continuare în pag. 2)

NATIONALISM SI CRESTINISM

Remanentele psihologice si propagandistice ale ultimului războiu mondial îngreunează considerabil abordarea acestei probleme. S'a tesut un complex de prejudecăti în jurul nationalismului care pare să îl condamne la un surghiun perpetuu. Discreditul ce s'a aruncat asupra doctrinei nationaliste a avut urmări atât de grave încât simpla mentionare a nationalismului alături de crestinism apare în ochii contemporanilor o afirmatie temerară, o împerechere provocatoare de termeni. Lumea nici nu îsi mai dă osteneală să se preocupe de raporturile dintre cele două notiuni. Din capul locului refuză să le ia în considerare sub acest aspect.

Sunt mai multe cauze care au contribuit la desfigurarea nationalismului în constiinta europeană. Semnalăm în primul rând nefasta experientă ce a făcut-o Europa cu national-socialismul si fascismul, partide cari, odată ajunse la putere, s'au desvăluit a fi o proectie politică imperialistă. Luând o orientare imperialistă, Italia si Germania s'au asimilat de fapt imperialismelor burgheze. National-socialismul si fascismul, ca viziune istorică, erau mult mai apropiate de imperialismele francez, englez, moscovit, habsburgic sau wilhelmian decât de nationalism. O natiune îsi pierde dreptul de a vorbi în numele nationalismului, dacă în acelasi timp duce o politică de aservire a altor popoare.

National-socialismul s'a făcut vinovat si de o altă eroare. A urmărit reînvierea păgânismului în mijlocul natiunii germane, intrând în conflict deschis cu biserica. Cercurile adversare nationalismului nu au avut corectitudinea să circumscrie deviatia national-socialismusui cadrului în care s'a produs. Ele au profitat de acest moment ca să înfătiseze ostilitatea national-socialismului fată de Biserică ca un produs tipic al nationalismului în genere, ca un termen evolutiv si intrinsec al acestei ideologii. La eroarea national-socialismului s'a răspuns asadar cu o campanie care depăsea proportiile evenimentului. Pentrucă nicio altă miscare nu s'a abătut dela linia crestină. Fascismul a adus des servicii nepretuite catolicismului prin acordurile dela Lateran, iar miscarea legionară si falangismul si-au împrumutat principiile lor ultime din crestinism.

Infrângerea statelor nationaliste nu a adus beneficii nici Bisericii si nici Europei, ci exclusiv dusmanului de moarte al amândurora : Comunismul Mondial. Pe lângă enormele câstiguri teritoriale, Sovietele au reusit, gratie unei propagande îndemânatec întretinute, să creeze nationalismului o atmosferă imposibilă în Europa. Crestinii si democratii s'au lăsat acaparati si depăsiti de acest val propagandistic. In înversunarea lor contra Puterilor Axei, ei nu au mai făcut deosebire între esenta nationalismului si accidentele lui istorice, între excesele unor formatiuni nationaliste si valoarea lui intrinsecă, indispensabilă si pentru propria lor supravietuire. Comunistii au fost mult mai profunzi si mai consecventi în gândire. Ei au intuit clar intoleranta spirituală dintre nationalism si comunism : atâta vreme cât nationalismul nu este extirpat din sufletul Europenilor, ei nu pot nădăjdui la cucerirea Occidentului. Nu-i nimic mai primejdios pentru comunism decât reactiunile unei constiinte nationale ultragiate de o ideologie străină. Cum comunismul este strein de fiinta popoarelor, trebuie atacată mai întâiu fiinta acestora, trebuie ca în fiinta lor să se opereze separatia de nationalism. Odată ce nationalismul se întunecă în constiinta unui popor, dispare personalitatea acestuia, iar ceeace rămâne si se vede nu este decât o masă incoherentă, interesată exclusiv pentru chestiuni materiale, care usor cade victima agitatorilor comunisti. Odată această bresă realizată în armătura spirituală a popoarelor, atât democratia ca formă de conducere a statelor, cât si Biserica, pot fi mai usor dislocate de pe pozitiile lor. Aliatul lor natural, energia creatoare a unui neam, a fost redusă la o slabă palpitatie cu concursul inconstient atât al democratilor cât si al crestinilor.

Ca să ne dăm seama de valoarea nationalismului, trebuie să facem un efort de imaginatie, încercând să ne închipuim lumea asa cum o visează umanitaristii extremisti : o masă amorfă, neîmpărtită în natiuni. Acest peisagiu uman nu poate fi decât trist, desolant, de o monotonie ucigătoare. Nimic decât o reproducere a aceluiasi tip uman, dotat cu aceleasi caracteristici, de oriunde am lua materialul de probă. O cultură uniformă, care nu se mai poate numi cultură, căci toti oamenii ar gândi de pe o platformă comună. Ideile ar circula cu usurintă. N'ar mai întâmpina rezistentă, căci n'ar exista o altă viziune a lumii care să le ia în desbatere. La această omenire cenusie aspiră comunismul.

Splendoarea civilizatiei constă tocmai în multiplicitatea agentilor ei creatori, în diversele impulsuri ce le primeste dela diversele natiuni. Natiunea e fundamentul culturii. Din lumea ei interioară se desprind operele de artă. Artistul, creatorul, este un interpret al tainelor unui neam, care se găsesc exprimate în forma lor cea mai pură în creatiile populare. O natiune închegată se recunoaste după folklorul ei.

Asta nu înseamnă să renuntăm la universalitate. Numai că universalitatea nu se poate atinge eliminând din jocul spiritului natiunile. După cum nu există o omenire omogenă, necompartimentată în natiuni, tot asa nu există un individ abstract, fără nationalitate, fără apartenentă etnică, sau cel putin fără a fi încadrat unui grup etnic cât de rudimentar. Natiunea participa la formarea persoanei umane, iar persoana umană este tributară natiunii. Un om care se desprinde de neam se amputează de una din posibilitătile sale de realizare. Nu e complet si nici nu îsi poate complini această lipsă cu ceva. Asimilarea lui de un alt grup etnic se face cu peripetii interioare dureroase si de cele mai multe ori nereusite. A te contopi în mijlocul unui alt neam, e o chestiune de generatii.

(Continuare în pag. 2)

NATIONALISM SI CRESTINISM

(Urmare din pag. 1)

Universalitatea adevărată se realizează din convergenta natiunilor în Christos. Nu diluarea si contopirea lor într'o pastă umană duce la universalitate. Există un punct în care toate natiunile, cu toate talentele, creatiile si culturile lor se întâlnesc: Dumnezeu. Particularismele nationale, reunite sub scutul Bisericii, cu toate comorile lor sufletesti, constitue cel mai frumos imn de laudă ce se poate adresa Creatorului si cel mai mare act ce-l poate realiza omul pe pământ.

Christos nu a fost un om fără patrie, un cosmopolit. El a fost un fiu al „poporului ales", adică al acelui popor căruia Dumnezeu i-a dat în păstrare dreapta credintă. Legământul dintre Dumnezeu si poporul evreesc demonstrează că Dumnezeu a recunoscut natiunile ca forme permanente de organizare ale societătii umane.

Christos a fost un mare iubitor al poporului său. I-a respectat traditiile, i-a desvăluit taina trimiterii lui pe pământ si a pus bazele Bisericii, făcând apel exclusiv la oamenii din neamul său. Aceste manifestări ar putea fi catalogate astăzi de nationalism. El urmărea ca prin Evrei să se ajungă la universalitatea crestină. S'a întristat si a plâns când a văzut că Evreii nu isi înteleg chemarea: „Când s'a apropiat de cetate si a văzut-o, Iisus a plâns pentru ea. Si a zis: Dacă ai fi stiut tu, în această zi, lucrurile cari puteau să-ti dea pace! Dar acum ele sunt ascunse de ochii tăi". Cum Christos întrupează plenitudinea persoanei umane, omul întreg, desăvârsit, înseamnă că din structura omului nu poate fi eliminată componenta natională, ci natiunea reprezintă modul fundamental de manifestare al omului în istorie!

Crestinismul nu neagă principiul national. In antichitate, când imperialismele predominau în istorie si fiinta neamurilor era vag cunoscută, textele evanghelice dau întâietate popoarelor. „Mergeti si propovăduiti Evanghelia la toate neamurile" sunt cuvintele ce le rosteste Iisus la despărtirea lui de Apostoli.

Dacă analizăm raporturile dintre nationalism si crestinism de pe piedestalul sufletului, din interiorul esentialului crestin, care este dragostea, concluzia nu diferă. Dragostea nu se poate exercita în abstract, proiectată asupra întregei omeniri deodată. Conditia umană a dragostei nu e identică cu conditia ei divină. Cine afirmă că iubeste întreaga omenire, operează cu o notiune. Înseamnă că nu iubeste nimic sau că confundă spiritul de jertfă cu o reverie dulceagă. Dragostea este o experientă, este un act de trăire, dragostea reclamă o ucenicie. Asa cum e absurd ca cineva să declare că iubeste pe Dumnezeu, când nu îsi iubeste deaproapele. E firesc ca iubirea să se reverse în primul rând asupra acelora pe care-i cunosti si cu care ai crescut împreună: oamenii din satul tău, din patria ta. Aici iubirea crestină are un câmp vast de activitate. Adevăratul crestin nu se gândeste numai la propria lui mântuire. Datoria lui este ca să ajute ca un neam întreg să se urnească pe drumuri plăcute lui Dumnezeu, realizându-se asa cum reclamă legile divine. Numai în modul acesta individul se pune în slujba întregei omeniri si numai astfel istoria se sanctifică si se universalizează.

Sfântul Părinte, Papa Pius XII, în Epistola Apostolică din 22 Martie 1952, adresată Episcopatului, Clerului si Poporului român se face interpretul aceleasi viziuni si armonii etnice a istoriei: „Noi cei care fată de poporul vostru nutrim sentimente părintesti si înconjurăm cu iubire deosebită 'pe cei prigoniti pentru dreptate' (Mat. 5, 10), dorim să sărutăm lanturile acelora care, întemnitati pe nedrept, plâng si se întristează mai mult de loviturile date religiei, prăbusirea sfintelor institutii, mântuirea eternă a popoarelor lor pusă în pericol, decât de suferintele proprii si libertatea pierdută". Sfântul Părinte înalță rugăciuni către Dumnezeu ca „să dea tuturor pacea sufletelor, pacea popoarelor, pacea tuturor natiunilor, pacea aceia care să pună în siguranță sacrosanctele drepturi ale religiei, care apără demnitatea si libertatea de constiintă a fiecăruia, care să unească printr'o legătură de prietenie toate neamurile, fără vreo nedreptate."

Persoana umană, nationalismul si crestinismul sunt valori inseparabile. Ele apartin aceluiasi tot. Orice disjunctie ce s'ar încerca în sânul lor, orice orientare divergentă a uneia sau alteia, le pune în primejdie pe toate. Comunismul a înteles mai bine decât unii crestini acest adevăr. Deaceea atacă în bloc persoana umană, natiunea si Biserica. Conducătorii comunisti isi dau seama că oricare din aceste valori ar fi liberă, resuscită pe celelalte, pentrucă contine germenul celorlalte. Pentru a nivela omenirea, comunismul e obligat să coboare la orizontală linia verticală de trăire individ-neam-Dumnezeu. Trecând la un alt exemplu, convulsiunile politice din Franta, acestea nu sunt datorite, cum se crede în genere, sistemului parlamentar, ci atrofierii constiintei nationale a poporului francez. In Franta există o dreaptă catolică, există elemente de stânga, dar natiunea e absentă din luptă. Miscarea de dreapta luptă în vădite conditii de inferioritate, fără a fi sustinută de energiile creatoare ale natiunii. Apelul la aceste energii se chiamă nationalism si nationalismul repugnă în Franta până si dreptei. Deaceea Franta este condamnată la esecuri continui, atâta vreme cât nu isi va regăsi echilibrul interior. Prestigiul unei natiuni nu se poate mentine când cetătenii ei întorc spatele propriei lor istorii.

Criza lumii occidentale este de aceeasi natură. Economia Occidentului este înfloritoare si puterea lui militară depăseste cu mult forta blocului comunist. Ceeace împiedecă Occidentul să se reculeagă în fata pericolului comunist este desaxarea lui spirituală. Comunistii au reusit să disloace valoarea nationalistă din sufletul Occidentalilor. Uriasele zăcăminte de energie ale acestor popoare nu sunt chemate de nimeni să plămădească istoria. Stau neîntrebuintate. Popoarele se atomizează, se descompun în indivizi autonomi — prima etapă pentru a fi înglobati în masa fără nume a viitorului. Biserica însăsi e constrânsă la defensivă, pentrucă nu se poate sprijini pe popoare consistente, închegate si sustinute de dinamica nationalismului.

Bărbatii de stat ai Europei si reprezentantii Bisericii trebue să facă eforturi pentru a se elibera de reziduurile propagandistice ale ultimului războiu. Nationalismul autentic înteles — realizarea natiunii conform aspiratiilor ei spirituale si culturale — potentează crestinismul, iar crestinismul, la rândul lui, exercită o influentă binefăcătoare asupra nationalismului, temperându-l, ferindu-l de a apuca pe căi gresite. In aceste momente de răscruce pentru întreaga lume, Occidentul nu se poate lipsi de elanul popoarelor, pe care numai nationalismul il poate trezi la viată si valoriza pentru binele si mântuirea întregii omeniri.

Horia Sima

Semnificatia unei morti

(Urmare din pag. 1)

dinea de mărime a primejdiilor. Dacă primejdia comunistă apare în fruntea seriei, atunci această primejdie devine elementul determinant al politicei noastre externe. Problema care se punea unui bărbat de stat în 1944 era ce mijloace interne si externe trebuiesc mobilizate pentru a îndepărta dela hotarele României hoardele roșii. Aliatii — stiau prea bine Maniu si Brătianu — nu ofereau altă perspectivă României decât întelegerea cu Rusia. Ei nu numai că si-au spălat mâinile ca Pilat, dar ne împingeau din toate puterile sub jugul sovietic. Socoteala era clară: România nu putea conta pe sprijinul Occidentalilor. Singura noastră salvare consta într'o rezistentă prelungită până la limita imposibilului Părăsirea luptei echivala cu un act de sinucidere.

Maniu si Brătianu au căzut victima conceptiilor lor ireale de politică externă, valabile până în 1933. Cum de acesti oameni, al căror patriotism nu poate fi contestat, nu s'au putut pune în pas cu vremea, rămâne o enigmă. La Maniu a jucat probabil mare rol faptul că nu cunostea îndeajuns Occidentul. El nu trecuse în viata lui dincolo de Viena. După Unire, nu a avut niciodată curiozitatea să exploreze capitalele Apusului. Viata lui politică s'a consumat între Bădăcini si Bucuresti. Cu atât mai demn de admiratie i se părea orice om politic sau diplomat care vorbea limbi streine si se misca cu usurintă în Occident. Asa se explică fetisismul cu care înconjura persoana lui Titulescu. Punctul de vedere al lui Titulescu în politica externa era literă de Evanghelie pentru Maniu. Era o confirmare a schemei, al cărei prizonier rămăsese toată viata lui. Mijloacele informative de care dispunea Maniu nu îi îngăduia acestuia să surprindă dedesubturile politicei titulesciene. In realitate, Titulescu nu îsi servea tara lui, ci era un înaintemergător al penetratiei sovietice în Europa.

In ce privetse pe Dinu Brătianu, explicatia este de altă natură. Deși își făcuse studiile în Occident, trăise multă vreme departe de viata politică. Se ocupa mai mult de afacerile familiei si ale partidului. Numai moartea la scurte intervale a fratilor lui, Ion si Vintilă, l-a obligat să intre în sfera preocupărilor economice. Această prelungită absentă din domeniul afacerilor publice nu putea fi recuperată la bătrânete de o viziune clară a pozitiei românesti în lume. Dinu Brătianu vedea România prea mult prin prisma partidului liberal, iar partidul prea mult prin prisma complexului economic ce-l stăpânea partidul. El lucra cu notiuni mult prea inferioare si din această cauză era permanent timorat în deciziunile lui. Maniu a avut cel puțin momente de mare curaj. In viata lui Dinu Brătianu nu se pot înregistra decât momente de adaptare.

Din motive cu totul diferite, asadar, figurilor principale ale democratiei românesti le lipsea puterea de discernământ a situatiei externe. Ei credeau cu tărie si după 1944 în interventia Angliei si Americii, pentru a se normaliza situatia internă a României. Ei nu aveau de unde să stie că deciziile Angliei si Americii la acea dată erau sub controlul agentilor comunisti, infiltrati în marile cancelarii occidentale. Ei nu-si puteau imagina că conspiratorii dela Externe, Buzesti, Crețianu si Visoianu, cărora ei le-au acordat credit si acoperire, lucrau în detrimentul Natiunii, făcând tot ce le sta în putință pentru a lărgi bresa sovietică în Europa.

Probabil, iluziile în interventia Occidentului nu si le-a pierdut Maniu si Brătianu până în momentul arestării lor. Când călăii i-au închrâncit în celule, neavând respect nici pentru vârsta lor înaintată, atunci se va fi prăbusit si în sufletul lor lumea în care isi puseseră nădejdile o viată întreagă. In acelasi timp, adevăratii făptuitori ai lui 23 August se puseseră de multă vreme la adăpost în străinătate. După ce si-au desăvârsit opera în tară, s'au transplantat în Occident, pentru a paraliza si eforturile de eliberare ale exilului.

Odată cu Iuliu Maniu si Dinu Brătianu, o lume întreagă a dispărut în vâltoarea istoriei. O lume pe care noi, legionarii, am voit să o salvăm dela nimicire. Toate avertismentele noastre, toate suferintele noastre, tot sângele vărsat nu au putut să îi sguduie. In lupta noastră, această lume, așa zisa lume bună a tării, nu a văzut decât sbaterea unei fatiuni politice pentru a pune mâna pe putere. Incapabili să distingă patriotismul curat al miscării, erau tot atât de puțin pregătiti să priceapă coordonatele supreme ale politicii noastre externe. Singuri si-au pregătit mormântul, cu o orbire pe care numai egoismul ei feroce îl explică. Clasa conducătoare a României, combătând cu atâta înverșunare pe legionari, fără să își dea seama lucra la propria ei nimicire.

Maniu si Brătianu au murit în închisoare. Ei, cel puțin, au înfruntat cu bărbătie un destin, al cărui înțeles profund nu l-au descifrat la vreme. E o ispășire care dă mortii lor rodnicie. Viata lor nu a coincis în toate punctele cu viata adevărată a neamului. Moartea lor însă crează un moment în istoria neamului, care depășește în importanță propria lor viață. Ei au murit ca martiri ai libertății, în comuniune spirituală cu sacrificiile ce le face un neam întreg pentru apărarea ființei lui.

Și acum, încotro?

Conferința dela Geneva a ministrilor afacerilor străine s'a încheiat la 16 Noembrie cu un fiasco total. Au mai fost nenumărate conferințe în care tezele estului si ale vestului s'au ciocnit în discutii violente, dar întotdeauna până la urmă — pe lângă multele rezultate negative — se descoperea că s'a realizat si ceva pozitiv, ceva care era mai mult decât „nimic" si care, după părerea diplomatilor, însemna un progres. De astă dată însă rezultatul a fost absolut nul: nici cel puțin nu s'a hotărît dacă discutiile să fie reluate într'o altă conferință. Bine înțeles, „porțile au rămas deschise". Asta pentruca o anumită lume, care nu vrea să vadă realitatea cu ochii, să mai aibă o iluzie că poate nu s'a terminat si încă se va mai discuta; si apoi nimeni nu vrea să-si ia răspunderea încetării definitive a conferintelor, căci după asta vine neantul. Așa se explică pentru ce în vara asta s'a organizat conferința șefilor de state. Toate celelalte întâlniri se înfundaseră în discutii sterile si atunci s'a socotit că dacă șefii de state se vor întâlni, vor aduce cu ei un spirit nou, care ar putea să influențeze asupra hotărîrilor, apropiind punctele de vedere occidentale si orientale, atât de opuse în toate chestiunile. Spiritul care a dominat a fost numit „spiritul dela Geneva", cuprinzând în această denumire eforturile făcute pentru a se înțelege punctul de vedere advers, într'o atmosferă de destindere si voie bună: cu alte cuvinte, încercări serioase — presupuse de ambele părți — pentru a se apropia tezele față'n față. Contribuția Ruișlor la acest spirit a fost o serie de refuzuri spuse cu zâmbetul pe buze.

Contribuția occidentalilor a fost mult mai variată. Astfel a fost declarația președintelui Eisenhower că Statele Unite nu vor lua inițiativa unui războiu, declarație primită cu multă satisfacție de Mareșalul Bulganin, care însă s'a abținut să facă o declarație similară din partea Uniunii Sovietice; propunerea președintelui Eisenhower pentru un control reciproc aerian, a cărui instalare să preceadă dezarmarea: renunțarea, cu consecințe incalculabile, la punerea în discutie a situației țărilor subjugate si a problemei actiunilor subversive ruso-comuniste pe tot pământul.

Comunicatul cu care s'a încheiat acea conferință punea în discutie patru puncte, (unificarea Germaniei, securitatea europeană, dezarmarea si relațiile Est-Vest), care au fost reluate în discutia ministrilor afacerilor străine la 27 Oct.

Ce s'a ales din aceste discutii?

Molotov a refuzat să ia în discutie problema unificării Germaniei în legătură cu aceea a securității, așa cum fusese decis în directiva dată de cei patru șefi supremi în Iulie. El a sustinut teza prioritătii unui plan de securitate pe baza situației actuale; despre unificarea Germaniei, a spus că nu este o chestiune de actualitate si că ea trebue să se rezolve prin întelegerea între cele două Germanii. In orice caz nu se pot face alegeri libere.

Discutiile asupra dezarmării au scos încă odată în evidență deosebirile dintre tezele americană si rusă, cea dintâi cerând cu prioritate un control aerian sever si cea de a doua căutând să reducă toată problema la o dezarmare practic necontrolabilă. Ultima chestiune, desvoltarea schimburilor între Est si Vest, a arătat că U. R. S. S. se opune la întrarea ideilor occidentale în Rusia si că numai contactele comerciale o interesează si în special importul liber al materialelor strategice. Așa dar discutii cu totul negative. Această constatare n'ar trebui să mire pe nimeni, în afară de acei cari au luat „spiritul dela Geneva" drept o realitate, în sensul că acest spirit a adus o modificare în atitudinea rusească.

Unde sunt acele motive atât de adânci încât să oblige pe Ruși să-si schimbe atitudinea? Care sunt argumentele cu care creatorii spiritului dela Geneva au socotit că vor putea convinge pe Ruși să accepte principiul alegerilor libere, principiul controlului aerian si libera circulație a străinilor pe teritoriul Rusiei si a Rușilor în țările occidentale.

Nu există nici argumente si nici motive cari să provoace astfel de schimbări fundamentale în concepția de viață statală si individuală a conducătorilor sovietici. Statul sovietic este construit pe principii exact opuse celor de mai sus; dacă U. R. S. S.-ul ar accepta aceste principii occidentale, s'ar prăbusi din temelie. Prin urmare s'a constatat încă odată — dacă a mai fost nevoie — că prăpastia care separă cele două blocuri nu poate fi trecută si acesta este singurul rezultat practic al acestei conferințe.

Si acum ce se va întâmpla?

Imposibilitatea de a se ajunge la o întelegere măreste neîncrederea între popoare, care — la rândul ei — atrage după dânsa bănuiala urzirii în taină a unui războiu. Acesta este un proces psihologic natural si rezultatele sunt întotdeauna aceleași. Ori câte declarații se vor face dintr'o parte si din alta, manifestând dorința de pace, nimeni din cei cu răspundere nu le vor mai crede. Orice act, orice gest care se va face într'o parte, va fi interpretat că este neapărat îndreptat în contra celuilalt. Din momentul în care s'a ajuns aici, două feluri de activități se impun. Una pe teren politic mondial, verificarea valorii alianțelor existente, lărgirea pe cât posibil a cercului acestor alianțe si asigurarea neutralității a acelor state cari nu sunt în directa bătaie a vântului. Din acest punct de vedere Rușii au si intrat în actiune prin vizita mareșalului Bulganin si a lui Hrusciov în India, care a avut loc odată cu terminarea conferinței dela Geneva. Cu această ocazie Rusia a oferit Indiei experiența ei în construcții de întreprinderi industriale, centrale electrice, utilizarea pacifică a energiei atomice, etc. Primirea făcută reprezentanților sovietici a fost extrem de călduroasă, iar mareșalul Bulganin a găsit ocazia fericită să mai facă puțină propagandă acuzând democratiile occidentale că fac o politică bazată pe o poziție de forță, în timp ce Uniunea Sovietică se opune politicii sprijinită pe blocuri militare.

Pe de altă parte, Marea Britanie a organizat tot îndată după Geneva, prima reuniune a puterilor „Pactului dela Bagdad". (Irak, Iran, Pakistan, Turcia si Marea Britanie), pentru apărarea Orientului Mijlociu față de penetrația comunistă. Actiunile acestea se vor multiplica pentru a se asigura de prietenii cât mai multe.

A doua activitate este pregătirea militară, tinzând la cât mai vaste măsuri de apărare, care să permită, la nevoie, actiuni ofensive. Astfel, problema dezarmării poate fi scoasă de pe rolul chestiunilor de discutat. Dezarmarea este consecința convingerii că nu ai niciun adversar care să-ți facă războiu. Odată ce există acest adversar trebuie să te înarmezi. Deci dacă cursa înarmărilor a fost până acum oarecum frânată de unele sperante, de aici înainte nu mai este această frână, ci doar numai o barieră peste care nu se poate trece, acesa a posibilităților maxime.

In privința poteațialului de războiu avantajul este categoric de partea Statelor Unite, a căror capacitate de producție si de rezistență în timp, este mult superioară Uniunii Sovietice. Fără să avem date precise si numai deducând din cele ce s'au scris până acum, putem face afirmația că după terminarea celui de-al doilea războiu mondial — adică în perioada de timp din 1945 până azi — efortul militar sustinut de Uniunea Sovietică în raport cu potențialul ei de războiu, a fost cu mult mai mare decât acela făcut de Statele Unite în raport cu potențialul lor de războiu. Acest raport i-a dat o superioritate covârsitoare în fortele terestre iș în submarine si a realizat probabil un echilibru în aeronautică, referindu-ne la cantitatea si calitatea avioanelor si nu la calitatea piloților: în același timp însă sunt net inferiori în forțele maritime de suprafață si în bombele A si H.

Acest raport între forțele Uniunii Sovietice si Statelor Unite nu mai poate fi ameliorat în favoarea celei dintâi. Uniunea Sovietică se găseste de atâția ani pe linia efortului maxim admis pe timp lung, în timp ce Statele Unite sunt mis pe timp lung, în timp ce Statele Unite sunt mis pe timp lung, în timp ce Statele Unite sunt m

REVISTA PRESEI

„Look“, din 24 Noembrie. In trecut, cea mai inofensivă manifestaţie antisemită în România consterna oamenii noştri de stat, îngrijoraţi de „ce va zice străinătatea“. Si într'adevăr, străinătatea nu întârzia să se afirme, somând guvernele româneşti să ia măsuri împotriva „huliganilor“ şi să se dea cuvenita reparaţie morală şi materială victimelor.

Fireşte, admonestarea venea din partea marilor puteri, întotdeauna gata să sancţioneze conduita ţărilor mici, dar deloc dispuse să aprecieze cu aceeaşi măsură stările din propria lor societate. Pentrucă, dacă antisemitismul de suprafaţă din România a luat poate uneori forme criticabile, antisemitismul de fapt din Anglia — de pildă — era cu mult mai viguros decât cel existent la noi. In Anglia nu se putea vorbi, ca în România, de o dominaţie sdrobitoare a Evreilor în viaţa economică şi în profesiunile libere. Totuşi, pentru a se bucura de un statut de egalitate în societatea britanică, orice cetăţean de origine evreiască nu avea altă cale decât să-şi renege afiliaţiile rasiale şi să se identifice total cu idealurile băştinaşilor. Disraeli e un exemplu strălucit al unei astfel de metamorfoze. Cum au reacţionat Englezii faţă de aspiraţiile legitime ale Evreilor, când au crezut că sunt primejduite propriile interese, s'a văzut în ultimii ani ai mandatului britanic în Palestina.

Antisemitismul din ţările europene se poate explica. E atitudinea de totdeauna a poporului autohton faţă de noii veniţi, la care se adaugă motive religioase, tendinţa de aparare economică a unor societăţi nevoite din cauza presiunii demografice să supravegheze în deaproape modul cum sunt distribuite resursele naţionale limitate cât şi aversiunea provocată de însuşi exclusivismul Evreilor.

Unde antisemitismul pare absolut neîntemeiat e în America. Toate naţionalităţile care constituie amalgamul societăţii nord-americane au venit din altă parte. Primii evrei au sosit în New Amsterdam la 1654, numai la foarte scurt interval după stabilirea pelerinilor de pe Mayflower în New England. Pe de altă parte, America fiind „ţara tuturor posibilităţilor“, cu parte din bogăţiile naturale aşteptând încă să fie valorificate, oferă oricui oportunităţi economice, fără limitaţiile din Europa. La fel, prejudecăţile religioase n'au niciun sens într'un stat în care primii emigranţi au fost răsvrătiţii împotriva disciplinei religioase din Europa şi unde aproape o sută de secte coexistă în cea mai deplină concordie.

Cu toate acestea, deşi prezentând aspecte mult mai puţin brutale decât politica de segregaţie faţă de negri, au existat în mediul american bariere sociale care marcau poziţia aparte a comunităţii evreieşti. Abia al doilea război mondial, motivat propagandistic şi ca o acţiune de reprimare a exceselor antisemite din Germania, a produs o atenuare a acestei stări de lucruri: nu o dispariţie însă, cum rezultă din o anchetă întreprinsă de William Attwood, unul din editorii marelui magazin american „Look“.

„Esti un evreu“, îşi începe reportajul său, de nouă pagini, William Attwood; „mai corect, esti un american care se întâmplă să fie evreu (distinctia e importantă după cum vom vedea). Asta înseamnă că ai un fel deosebit de a venera pe Dumnezeu. Asta mai înseamnă, deopotrivă, si alte lucruri, pe care nu le poti defini întotdeauna. De exemplu, simti că apartii de America numai până la un punct. Acest punct poate fi usile clubului din localitate, portile facultătii de medicină sau biroul unui misit de terenuri. Ca american, te simti bine si sigur; ca evreu, esti ros de întrebări supărătoare asupra ta si confratilor tăi evrei.“

Pentru a afla răspunsul la aceste întrebări, William Attwood a făcut timp de două luni o anchetă din „Boston până'n California si din Chicago până la Mississippi.“

Aproape jumătate din evreii americani trăiesc în New York — 1.100.000 numai în Brooklin — şi mai mult de trei sferturi din rest sunt concentraţi în 16 oraşe mari. Nu sunt ocupaţi mulţi evrei în vechile corporaţii americane, ca anumite bănci şi companii de asigurare, în societăţile de transport, la căile ferate sau în industria de automobile. „Motivele sunt clare: evrei sunt înclinati să meargă acolo unde sansele de câstig sunt mari, unde discriminarea e minimală si unde pot, fie să conducă propria lor afacere, ori, cel putin, să evite să fie la discretia unui goi.“

„Sunt evreii diferiti de americani?“, e una din întrebări. „Fiecare evreu american a simtit uneori întepătura antisemitismului. Cineva l-a apostrofat odată cu epitetul de evreu murdar sau soios. Sau a fost făcut să simtă că e indizerabil, exclus. Pentru el, cuvântul 'exclus' are un înteles special. Lasă un semn si-i desteaptă simtul solidaritătii cu alti evrei. Impreună, se revoltă când sunt condamnati sotii Rosenburg si se bucură când e onorat Einstein. In fiecare an, cinci milioane de evrei din America ajută promovarea cauzei evreiesti cu 200 milioane de dolari.“

In acest caz, „poate un evreu din U.S.A. să sprijine Israel-ul si să fie in acelas timp un bun american? La această întrebare, răspunsul poate fi dat fără niciun echivoc: nu există loialitate divizată din partea evreilor americani. Dar să nu se subestimeze nici afinitatea pe care o simt toti evreii pentru Israel. Palestina e pământul sfânt al Iudaismului si pentru prima dată în istorie fălfâie peste patria lor spirituală steagul cu steaua lui David... Conducătorii anumitor organizatii evreiesti merg atât de departe în entuziasmul lor pentru Israel, încât provoacă un adevărat tumult oridecâteori politica externă americană pare că e în conflict cu aceia a Israelului. Din fericire, multi conducători cu răspundere fac distinctie între ajutorul financiar pentru lupta unei natiuni pioniere si sprijinirea oarbă a politicii sale. Acum când Israelul a devenit realitate, sionistii au devenit zelosi colectori de fonduri. Dar nu emigrează; sunt sionisti cu carnet de cecuri. Dovadă e că numai 2.000 de evrei americani au plecat în Israel.“

„Ce face pe evrei să fie atât de solidari între ei? Evreii tind să formeze o clică, în parte pentrucă sunt adeseori exclusi din societatea goilor si în parte pentrucă se simt mult mai bine împreună cu alti evrei. Teama de a pătrunde unde pot să se simtă indizerabili i-a silit să se strângă într'un fel de ghetou social. Multi preferă această situatie. Cu un goi, mi-a spus unul, mă simt iritat. E un adevărat efort. Evreii sunt rareori intimidati de alti evrei. O anchetă recentă a sociologului Cornell arată că în un oras mic american tipic mai putin de 10 la sută dintre evrei fac parte din vreo grupă socială mixtă. Unii au declarat că ezită să invite acasă cunostinte dintre ne-evrei, de frică să nu fie refuzati. In cartierele cu populatie evreiască preponderentă din New York si împrejurimi am aflat“, constată autorul, „că orice contact social cu goii e practic inexistent“.

„Mai există astăzi în Statele Unite încă mult antisemitism? Antisemitism pe fată e greu de întâlnit. Mai există încă o mână de antisemiti de profesie cari scot unele publicatii pline de ura. Mai există un rest de discriminare economică. In anul trecut, agentiile de plasare din Chicago, pentru 27% din locurile libere, au specificat că nu's admisi evreii (In România dintre cele două răsboaie nu s'a mers niciodată asa departe cu excluderea evreilor!). „Unele scoli de medicină încă prevăd anumite cote pentru evrei si foarte putine admit profesori evrei la facultătile lor; acelas lucru e adevărat în ce priveste unele scoli si colegii private“. (Se stie cum s'a ajuns în România, în urma unor întâmplări petrecute la facultatea de medicină din Cluj, să se ceară numerus clausus pentru evrei. In practică, numerus clausus a existat numai pentru români, cari la facultătile de medicină si în scolile politehnice erau, relativ, majorati de studentii evrei). „Printre mijlocitorii de cumpărări de terenuri, în anumite regiuni, există o întelegere tacită să nu vândă la evrei.“ (O astfel de restrictie pentru evrei n'a existat în România. In Moldova erau numerosi posesori de mosii evrei, cari le exploatau după criterii comerciale).

„Dar e drept să recunoastem că ultima mare barieră între evrei si alti americani e cea socială. Bariera socială e cu mult mai importantă în multe comunităti decât s.ar crede. Pentrucă forta structurală a unui mic oras e centrată de obicei în clubul local — si rare sunt cluburile care admit evrei“.

(Continuare in pag. 12)

CRONICA

AMERICA IN ANUL VIITOR

In anul care vine, atenţia opiniei publice americane va fi probabil reţinută mai puţin de evoluţia evenimentelor internaţionale şi mai mult de pregătirile pentru alegerea viitorului preşedinte, în Noembrie 1956.

Imbolnăvirea neaşteptată a preşedintelui Eisenhower a precipitat discuţiile în jurul celei de a 56-a campanii. Până la criza cardiacă suferită, conta ca sigură reînoirea candidaturii şi realegerea lui Dwight Eisenhower. Boala a fost însă de natură atât de gravă, încât sănătatea preşedintelui pare compromisă pentru multă vreme. Unele publicaţii au lăsat să se înţeleagă la un moment dat că va fi nevoie chiar de o intervenţie chirurgicală foarte delicată.

In faţa acestei situaţii, conducerea maşinăriei partidului republican e în stare de alarmă. In cazul unui deces sau retrageri a preşedintelui, succesiunea ar reveni automat vice-preşedintelui Nixon. Acesta ar avea atunci cele mai mari şanse să fie desemnat candidat prezidenţial la viitoarele alegeri.

Nixon — deşi în tot timpul funcţiunii sale perfect loial faţă de politica preşedintelui Eisenhower — face parte din aripa dreaptă a partidului republican care e nemulţumită de linia de compromis urmată în ultimii ani de administraţia actuală. O investire a lui Richard Nixon cu conducerea administraţiei ar însemna aproape sigur un curs mult mai energic în politica externă care nu convine însă cercurilor coexistenţialiste din aripa stângă a partidului. Acesta e motivul principal pentru care s'au alarmat unii din colaboratorii cei mai apropiaţi ai preşedintelui Eisenhower şi nu atât lipsa de experienţă în treburile publice a vice-preşedintelui, în vârstă numai de 42 de ani.

O adevărată ofensivă internă a început pentru a găsi o soluţie „how to stop Nixon“ — cum s fie oprit Nixon. Preşedintele Eisenhower însuşi refuzând să se exprime în favoarea candidaturii unuia din pretendenţi şi să-i confere astfel girul autorităţii şi popularităţii sale în rândurile masei electorale, s'a încercat să fie determinat să-şi anunţe candidatura membrul curţii supreme americane, fostul guvernator al Californiei Warren, considerat „moderat“ şi partizan al menţinerii păcii în forma de astăzi. Warren preferă însă situaţia mai sigură de chief justice şi a refuzat să se angajeze. Unii din managerii partidului republican au avut atunci ideia să fie lansată candidatura lui Milton Eisenhower, fratele preşedintelui, pentrucă numele „Eisenhower“ ar exercita o influenţă magică asupra alegătorilor. Milton Eisenhower a fost de fapt eminenţa cenuşie a preşedintelui dela 1952 încoace. Acum preşedinte al unei universităţi americane, Milton Eisenhower a deţinut sub administraţia Truman funcţii publice importante. In partidul republican contează ca membru al aripei stângi: n'a ajuns însă la notorietate politică decât după alegerea ca preşedinte a fratelui său, asupra căruia se spune că exercită o mare influenţă. Acţiunea de lichidare a lui MacCarthy, în politica internă, şi menţinerea liniei pacifiste cu orice preţ, în politica externă, ar fi principalele efecte ale influenţei lui Milton Eisenhower asupra actelor de guvernare ale preşedintelui.

Reluarea parţială a activităţii sale de către preşedintele Eisenhower a introdus o pauză în agitaţia pentru desemnarea candidatului republican. Leonard Hall, strategul partidului, a declarat că nu e exclus ca Eisenhower să candideze pentru a doua oară. Un comunicat medical dat la începutul lunii Decembrie precizează însă că sănătatea preşedintelui continuă să inspire îngrijorări. Singurii neinfluenţaţi de variaţiile de opinie din centrul şi aripa stângă a partidului republican sunt membrii aripei drepte cari au început în publicaţia lor „National Review“ campania pentru candidatura senatorului Knowland.

In partidul democrat, concurenţa pentru desemnare e deschisă între fostul candidat Adlai Stevenson şi Averell Harriman. Democraţii şi-au însuşit în bună parte sloganul „peace and prosperity“ al republicanilor. In ce priveşte politica externă, senatorul democrat Walter George a subliniat necesitatea unei politici bipartizane „pentru a arăta lumii că America e o naţiune matură“. Fostul ministru de externe Acheson a subliniat la rândul său, într'un lung articol în „Harper's Magazine“, necesitatea bipartizanismului, iar Stevenson a făcut apel la moderaţie: „moderaţia e spiritul timpului nostru“, a declarat el.

Politica externă americană nu va suferi deci modificări esenţiale în cazul că viitoarea administraţie va fi democrată. Faţă de guvernarea republicană, administraţia democrată a preşedintelui Truman a avut chiar atitudini mult mai hotărâte în conducerea războiului rece. Cât priveşte războiul adevărat, acesta nu va fi grăbit de niciunul din cele două partide americane, ci li se va impune împotriva oricăror eforturi coexistenţialiste.

DRUMUL CUCERIRII

„Misiunea comunismului e să deştepte din somnul lor milenar popoarele oprimate ale Estului, să le incite la luptă împotriva imperialismului şi sa lipsească în felul acesta Vestul de cea mai inepuizabilă rezervă...“ Aceste cuvinte pronunţate odată de Stalin nu sunt decât o parafrazare a imperativului realizării revoluţiei mondiale formulat de Lenin, după care drumul pentru cucerirea lumii trece peste Asia.

Nichita Hruşciov şi Nicolai Bulganin n'au uitat acest testament. Impreună au făcut recent triumfala vizită din India, Burma şi Afganistan care a pus baze temeinice infiltraţiei sovietice în vacuumul lăsat de dispariţia dominaţiei britanice.

Această invazie diplomatică a fost însoţită de tentante oferte de ajutor economic. Printre altele, Sovietele s'au angajat să construiască în India un centru siderurgic cu o capacitate de producţie de 1 milion de tone de oţel anual; peste 200 de tehnicieni sovietici, avangarda coloanei a cincia, lucrează deja în India. Burma, jenată de supraproducţia de orez, va putea plasa imediat 150.000 tone în Rusia care va oferi în schimb maşini şi tehnicieni. Afganistanul dirijează deja mai mult de 35% din exporturile sale către blocul sovietic, iar 500 de tehnicieni din ţările comuniste sunt ocupaţi cu modernizarea reţelei rutiere afgane. Dar investiţiile ruseşti de efect maxim sunt cele oferite sub formă de armament. Livrările de arme sunt făcute fără condiţii aparente; acestea vor veni mai târziu, odată cu „tehnicienii“ sovietici şi dependenţa pentru piesele de schimb de uzinele comuniste.

Drumul cuceririi sovietice trece deopotrivă şi prin Africa. Unele publicaţii americane au reprodus pentru prima dată detaliile unui plan secret rus pentru comunizarea Africei, desvăluite de un agent de dincolo de Cortina de Fer care a fugit în Vest. Acest plan a fost elaborat de Moscova imediat după conferinţa dela Bandung a statelor asiatice şi africane. Planul Cremlinului acordă prioritate următoarelor acţiuni: infiltrarea Africei, dela Tunis la Cape Town şi dela Dakar la Madagascar; înregimentarea tuturor organizaţiilor comuniste africane în spatele mişcărilor de independenţă naţională din fiecare ţară; sprijin deplin pentru orice manifestări de violenţă revoluţionară şi fanatism religios. Cu executarea politicii prevăzută de acest plan a fost însărcinat şeful Biroului Internaţional al Partidului Comunist, membrul Prezidiului Suslov, ajutat de generalul Serov, şeful M.V.D.-ului şi Rasadin, directorul departamentului nou creat al afacerilor africane.

Aceste acţiuni arată clar semnificaţia „spiritului dela Geneva“. Un diplomat american a declarat după ultima conferinţă dela Geneva că „aceste câteva cuvinte — spiritul dela Geneva — au făcut probabil mai mult rău cauzei aliate decât orice altceva“. Paradoxal însă e faptul că „spiritul dela Geneva“ creiază dificultăţi şi în

EXTERNA

sânul polit-biroului sovietic. Malenkov şi Mikoian continuă să fie partizanii comunizării lumii fără violenţă. Pentru intervenţii brutale sunt mai ales Molotov şi Kaganovici. Kaganovici, vorbitorul principal la ultima aniversare a revoluţiei dela 7 Noembrie, a cerut promovarea rapidă a „socialismului internaţional“. „Dacă secolul al 19-lea a fost secolul capitalismului“, a spus el, „secolul al douăzecilea trebuie să fie secolul triumfului Comunismului“. Armata, care la prima conferinţă dela Geneva a fost în favoarea câştigării unui răstimp pentru punerea la punct a armelor nucleare, pare, după ultima explozie a bombei cu hidrogen din Siberia, că şi-a atins ţelul. Decizia în prezidiul sovietic, în cazul unui vot pentru războiu, o va da deaceea primul secretar Hruşciov, ale cărui intenţii beliciste sunt bine cunoscute.

NELINISTE IN ANGLIA

După ultima conferinţă dela Geneva, primul ministru britanic Eden a declarat că „iluziile spiritului dela Geneva sunt moarte“. Discursul în care a analizat noua situaţie internaţională creată de obstrucţia sovietică la Geneva a fost primit fără critici de întreaga Cameră. Până şi conducătorul aripei stângi din partidul laburist, Bevan, a avut cuvinte tari la adresa Rusiei.

Neliniştea Angliei a fost provocată mai ales de ofensiva diplomatică şi economică sovietica în Orientul Apropiat şi Mijlociu, socotit până acum sferă de influenţă exclusiv britanică. După livrările de armament cehoslovac pentru Egipt care răstoarnă echilibrul de forţă din această parte a lumii, Rusii au propus Egiptului construirea marelui baraj dela Asuan. In urma acestor manevre, Anglia îşi vede periclitat cel mai vital drum maritim spre Australia şi zonele de influenţă din Oceanul Indian şi Oceanul Pacific şi în acelaş timp, e pusă în situaţia să întâmpine o nouă criză între Egipt şi Sudan, dacă se va construi stăvilarul.

Tot atât de neliniştitor pentru Anglia a fost turul asiatic al cuplului Hruşciov-Bulganin. Ofnesiva politică sovietică ar putea duce la slăbirea legăturilor dintre Anglia şi India şi Burma şi desprinderea acestor ţări din Commonwealth. Ofensiva economică rusească periclitează comerţul exterior al Angliei care plasează 40% din produsele sale în Asia. Analizând aceste dificultăţi, un deputat englez a spus: „Să sperăm că Vestul şi-a dat seama că zilele falsei securităţi s'au dus şi că, cu voie sau fără voie, a intrat în luptă pentru câştigarea cursei în Asia“.

Că în Anglia, cel puţin, acest reviriment naţional în faţa ameninţării sovietice s'a produs, sunt multe indicii. Insuşi bătrânul om de stat Churchill a ieşit din rezervă, cerând ca Anglia să se pregatească pentru orice eventualitate.

Cu tot regresul forţei sale materiale, importanţa Angliei în făurirea deciziilor internaţionale nu poate fi subestimată. In America, unde domneşte atâta confuzie în privinţa celei mai potrivite politici externe, atitudinea Angliei poate produce clarificarea necesară.

Se pare că lumea politică engleză s'a convins că nu există alternativă pentru războiu. E o convingere cu implicaţii dramatice pentru conştiinţa oamenilor de stat britanici, pentrucă într'un viitor războiu Anglia va avea probabil cel mai mult de suferit de pe urma bombardamentelor atomice. Winston Churchill, iniţiatorul ideii întâlnirii celor patru şefi de stat pentru rezolvarea soartei omenirii, are o teorie apocaliptică, după care Anglia, în cazul aruncării asupra Londrei a câtorva bombe de hidrogen, va fi spălată de apele oceanului.

Până în ajunul primului şi celui de al doilea război mondial, Anglia a încercat să salveze pacea acceptând concesii umilitoare, dar când a văzut că interesele sale vitale nu mai pot fi salvate decât pe calea armelor a intrat în războiu fără ezitare. La un moment asemănător s'a ajuns acum: între teribilele distrugeri cauzate de un nou război mondial şi pericolul reducerii la neputinţă de ofensiva neîmpiedecată sovietică, Anglia pare determinată să-şi apere poziţia sa în lume.

ORIENTAREA JUGOSLAVIEI

Cu toate probele contrarii sunt încă mulţi observatori americani ai Jugoslaviei titoiste cari continuă să vadă faţada oficială şi să ignoreze realităţile. Aceştia insistă, împotriva oricărei evidenţe, că Jugoslavia evoluează rapid dela dictatura comunistă spre o formă de stat democratică şi că nimic nu s'a schimbat din acest curs dela vizita lui Bulganin şi Hruşciov. Când Tito a refuzat să intre în N.A.T.O., jurnaliştii americani au tras curioasa concluzie că această atitudine foloseşte mai curând lumii libere decât Sovietelor. Când a desfiinţat virtual Pactul Balcanic, refuzând să-l transforme într'o alianţă militară, aceiaşi jurnalişti au văzut în obstrucţia lui Tito o misterioasă manevră îndreptată împotriva Moscovei.

O analiză a adevăratei orientări a Jugoslaviei a făcut-o recent ziarul elveţian „Neue Züricher Zeitung“, unul dintre cele mai distinse cotidiene europene. După publicaţia elveţiană, iluziile unora dintre cercurile americane asupra regimului titoist n'au absolut nicio justificare. Ajunge pentru asta să fie amintite numai unele din aspectele de viaţă din Jugoslavia lui Tito. Incetarea ameninţării din răsărit a fost urmată automat de declinul toleranţei observate până atunci faţă de rezidenţii vestici din Jugoslavia, transformându-se în ostilitate deschisă. In ultimile luni au fost expulzaţi numeroşi străini, iar împotriva altora s'au întreprins acţiuni de intimidare şi şantaj. Se poate cita ca un exemplu tipic al atitudinii autorităţilor titoiste faţă de străini ridicarea chiriilor pentru ei de 10-12 ori peste cota obligatorie pentru cetăţenii iugoslavi.

Intre timp, numărul vizitatorilor din celelalte state comuniste în Jugoslavia s'a mărit. După Bulganin şi Hruşciov, primul vice-preşedinte al Uniunii Sovietelor, Mikoyan, a revenit în Jugoslavia, aducându-şi familia şi petrecând mai multe săptămâni pe riviera dalmatină şi pe insula Brioni, ca oaspete al lui Tito. Au urmat apoi vizitatori din China comunistă şi din partea sindicatelor cehoslovace. Din Cehoslovacia s'a dus la Belgrad chiar o delegaţie poliţienească.

Reintegrarea Jugoslaviei în blocul sovietic e manifestă mai ales pe plan economic. După presa iugoslavă, Tito a acceptat de curând o ofertă sovietică, ca specialişti din U.R.S.S. să construiască la Belgrad un reactor atomic şi un ciclotron. Un nou acord comercial ruso-iugoslav prevede acordarea unui credit de 54 milioane dolari Jugoslaviei, pentru a cumpăra materii prime din ţările satelite, ca şi a unui împrumut de 30 milioane dolari în aur pentru scopuri încă nedefinite. Prin acest acord, volumul schimburilor Jugoslaviei cu blocul sovietic va fi în 1956 de 75 milioane dolari, iar peste doi ani Rusia va domina complet comerţul exterior iugoslav. A fost creat deasemenea un fond special pentru finanţarea schimbului de informaţii tehnice, ceeace înseamnă că pe viitor toate proiectele Vestului în curs de executare în Jugoslavia vor fi cunoscute în detaliu de Rusi.

Comentând toate aceste fapte, revista americană „The New Leader“ scrie:

„E clar încă de pe acum că chestiunea care interesează Vestul nu e dacă Jugoslavia va reveni în blocul sovietic exact la pozitia dinainte de 1948. De fapt e foarte probabil că Moscova nici nu consideră de dorit o astfel de revenire formală. Tito e mult mai valoros astăzi ca sef al unei natiuni 'suverane', care sprijină toate obiectivele principale ale politicii externe sovietice, decât ar fi ca executant oficial al ordinelor Cremlinului. Sunt indicii că Moscova are de gând să acorde un statut asemănător de pseudo-independentă statelor satelite din Europa Orientala, pentru a părea mai legitime în ochii străinilor si a putea juca aceiasi farsă fată de natiunile lumii libere, ca Tito.“

ASPECTE

COMPOZITIA SOCIALA A PARTIDULUI

Pentru a se putea menține și perpetua la putere, restrânsa oligarhie comunistă nu se mulțumește să distrugă fără cruțare și în germen orice opoziție posibilă, împiedecând orice încercare de a gândi altfel decât regimul. In același timp se urmărește, cu foarte multă stăruință și într'o măsură destul de mare cu o oarecare competență, ca partidul să rămână un instrument docil în mâinile acestei restrânse oligarhii și pe cât posibil eficient. In jargon marxist, această se chiamă „asigurarea unei juste compoziții sociale a partidului". Aceasta nu înseamnă altceva decât că recrutarea și menținerea membrilor în partid se face după anumite criterii aplicate cu destulă rigiditate și consecvență. Ca de obiceiu, necesitățile practice sunt prezentate și justificate într'o așa zisă analiză teoretică, pe care vom încerca să o prezentăm pe scurt: realizarea politicii partidului, adică executarea măsurilor ordonate de cei câțiva satrapi ai Moscovei, se face prin membrii săi, cărora li se cere să desfășoare o activitate continuă și intensă („o largă și perseverentă muncă politică") de propagandă în favoarea politicii partidului, (așa zisa „mobilizare a tuturor oamenilor muncii") și de supraveghere a organelor de stat administrative și economice. Se cere, prin urmare, ca membrii partidului să aibă anumite calități: „rândurile partidului să fie formate din cei mai înaintați și mai conștienți oameni ai muncii, din luptători fermi și curajoși, care nu se dau înapoi în fața greutăților, disciplinați, intransigenți față de dușman,, având strânse legături cu masele și iubiți de mase". Talmăcite pe românește toate aceste cerințe înseamnă: „cei mai înaintați și mai conștienți oameni ai muncii" sunt cei cari au trecut prin învățământul de partid și și-au însușit un număr suficient de sloganе pentru a le putea recita în diferitele situații în care vor fi puși în decursul carierii lor de membri de partid.

„Luptători fermi și curajoși, cari nu se dau înapoi în fața greutăților" înseamnă că ingeniozitatea practica devine o condiție pentru intrarea și menținerea în partid, calitatea de membru de partid fiind acordată ca un premiu pentru succesul profesional.

„Disciplinați", bine înțeles, sunt cei cari aplaudă ca un adevăr revelat toate neroziile emise de bonzii partidului, nefiind niciodată mirat sau stânjenit de contradicția între diferitele afirmații pe care trebuie să le facă succesiv în urma schimbărilor de front dictate de necesitățile tactice.

„Intransigenți față de dușmani" are un sens destul de clar. Pentru asigurarea unei cariere în partid, interesul personal (de convingere ideologică nefiind vorba decât în foarte rare cazuri) nu trebuie să fie impiedicat de considerente morale sau de omenie. Delațiunea este ridicată în regimul comunist la rangul de virtute supremă, fiind considerată ca o manifestare a conștiinței de clasă.

In sfârșit, se cere ca membrii partidului să aibă „strânse legături cu masele și să fie iubiți de mase". Cât de iubiți de mase sunt comuniștii nu constituie o iluzie nici pentru cel mai naiv și mai fanatic membru de partid. Iar în ce privește legătura cu masele, ea nu înseamnă decât ocuparea posturilor cheie în diferitele organizațiuni și institute de către membrii de partid: în sindicate, U. T. M., sfaturi populare, A. R. L. U. S. și altele. In aceste posturi, membrii partidului trebuie să considere ca cea mai importantă datorie a lor agitația politică. Un deputat în sfaturile populare, de pildă, are legătură cu masele, când, în loc să dea pace cetățenilor din circumscripția sa electorală, cari și așa n'au avut niciun cuvânt de spus cu ocazia așa zisei lui alegeri, îi chiamă în adunări sau îi vizitează acasă pentru a le explica politica partidului. Iar funcționarii sindicali, pentru a da un alt exemplu, au legătură cu masele când organizează întrecerea socialistă, storcând până și ultima picătură de energie a muncitorilor.

Aceste calități, partidul le caută în primul rând printre muncitorii din marea industrie mecanizată, cari i-ar educa pe muncitori în spiritul disciplinei și al solidarității de clasă. După cum se mai afirmă în aceeași ordine de idei, muncitorii sunt clasa care n'a fost legată în niciun fel de proprietatea privată asupra mijloacelor de producție. Cu alte cuvinte, regimul se adresează celor care n'ar avea niciun motiv să doreasca reinstaurarea unei alte ordini sociale. Fără îndoială că regimul supraestimează puterea mobilului material în determinarea atitudinei politice, deoarece altfel nu s'ar explica prezența într'un număr atât de mare a muncitorilor în rândurile rezistenței. In tot cazul, instrucțiunile prevăd în rândurile partidului să se asigure preponderența muncitorilor cari lucrează de un timp îndelungat în industrie și în special în marile întreprinderi. Această din urmă condiție implică un criteriu în plus de selecție și față de muncitori. Aceasta este o urmare a creșterii rapide a numărului muncitorilor datorită industrializării forțate, întrucât noi muncitori necesari industriei sunt recrutați dintre țărani și mici meseriași, politica regimurilor comuniste luându-le unora pământul, iar altora atelierele individuale. Teoreticienii marxiști afirmă că aceste două categorii sociale aduc cu ei în fabricile în care lucrează o mentalitate de proprietar individual. Numai după un lung stagiu în fabrică, în care timp au fost supuși procesului de eroziune al vieții de oraș și presiunii exercitate de agitația politică neîntreruptă, își însușesc, acești noi veniți, psihologia proletară. Mizeria prelungită ajută formarea convingerii că altă cale pentru îmbunătățirea situației materiale nu este decât intrarea în partid, pentru ai cărui membrii sunt rezervate toate privilegiile, dacă respectivul acceptă cu abjecță supunere tot ceeace i se spune să facă. Pe vremuri, prin 1946 - 48, se cerea membrilor de partid să iasă pe stradă să vândă „Scânteia", pentrucă pe acea vreme era încă o rușine să te arăți în mod public ca membru de partid. Cei care ieșiau cu teancul de ziare sub braț aveau de îndurat înjurăturile sau cel puțin privirile ironice ale celor pe cari îi îmbiau. Acum li se cere muncitorilor de a deveni membri de partid, să asculte ani dearândul cursuri de partid plicticoase, să se epuizeze depășind normele, să desvăluie în ședințe de critică și autocritică sau în scrisori adresate presei de partid, toate abaterile dela linia partidului și tot ceeace împiedică realizarea planului de stat și ar putea fi considerat ca birocratism, neglijență sau incompetență.

Instrucțiunile comitetului central către organizațiile locale prevăd ca încadrările de noi membri în partid să se facă în proporție de 80% din elemente muncitorești și numai 20% din elemente provenind din alte categorii sociale. S'au fixat stagii diferite în situația de candidat pentru diferitele categorii de aspiranți. In timp ce un muncitor cu un stagiu în fabrică de cel puțin 5 ani nu trebuie să absolve decât un stagiu de 6 luni, un funcționar are nevoie de un stagiu de 2 ani. Cu toate avantajele acordate acelor aspiranți „cu o origine socială sănătoasă" și cu toate prevederile categorice ale comitetului central, proporția elementelor muncitorești nu a putut fi respectată. Intr'o serie de regiuni, procentul muncitorilor admiși ca membri în cursul anului 1955 a scăzut sub 50%. E o dovadă că acele calități negative pe care le enumeram la începutul acestor rânduri și pe care regimul le caută printre muncitori sunt mai răspândite în rândurile acelor categorii care și în trecut au stat la dispoziția puternicilor zilei.

In cursul verii, comitetul central a analizat felul în care s'a desfășurat primirea de noi membri de partid, începând din Iulie 1950, când s'au reluat înscrierile, după ce s'a terminat verificarea devenită necesară în urma primirii în bloc a foștilor social-democrați din ramura Rădăceanu - Voitec. S'a constatat nu numai că proporția prescrisă în primirea de noi membri nu a fost respectată, dar și că recrutările de membri au fost foarte slabe numeric tocmai în ramurile industriale cele mai importante: petroliferă, în cea minerâ și în cea siderurgică.

In directivele elaborate după această ședință, s'a cerut organizațiunilor de bază (celulelor) din marile întreprinderi să se ocupe în mod deosebit de muncitorii calificați cari lucrează în secțiile și atelierele cheie ale întreprinderilor respective. O atenție deosebită urmează să fie acordată întreprinderilor din următoarele ramuri: metalurgică, siderurgică, minerâ, petroliferă, chimică și electrotehnică. In aceste directive revine ca un leit motiv, sarcina impusă secretarilor de partid în primul rând și apoi tuturor membrilor de partid, cu sau fără funcțiuni, să se ocupe de muncitorii calificați și de tehnicienii și inginerii din secțiile cheie ale întreprinderilor. Fiecare organizație de partid va da membrilor săi sarcina să se ocupe de 2 - 3 persoane din această categorie, să îi „lămurească" și să-i determine să ceară înscrierea în partid.

Fiecare secretar de partid și fiecare birou de organizație de bază va trebui să se ocupe de organizarea „activului de partid". E vorba de acei muncitori, tehnicieni sau funcționari cari, fără a fi membri de partid, primesc însărcinări (nesolicitate de cele mai multe ori) ce sunt în mod normal rezervate membrilor de partid: agitatori, funcționari sindicali sau în comitetele de întreprindere. In special primejdia de a fi solicitați să accepte această nedorită cinste îi paște pe aceia cari, pentru a primi un salariu ceva mai mare și a îmbunătăți viața familiei, se trudesc să depășească normele de producție. Ei vor fi solicitați să ceară înscrierea în învățământul de partid și apoi înscrierea în partid.

O altă categorie căreia urmează să i se acorde binevoitoarea atenție de a fi considerată ca principală rezervă a partidului este Uniunea Tineretului Muncitor. Pe viitor, cei considerați ca buni utemiști (nu li se cere dealtfel prea mult pentru a li se acorda acest calificativ) și dacă muncesc bine (e suficient să realizeez norma, ceeace este destul de ușor dacă prin protecția maistrului este repartizat la o mașină mai bună, sau primește anumite piese pentru prelucrare) vor fi chemați să asiste la adunările deschise de partid, încadrați la cursuri de educație politică și apoi în partid.

Tot cu ocazia ședinței din vară, s'a constatat că majoritatea membrilor de partid sunt inactivi. Birourile organizațiilor au fost deci instruite din nou să dea fiecărui membru câte o însărcinare și să controleze modul cum o execută.

In contrast cu svonurile care circulă în emigrații despre o destindere politică, măsurile pentru asigurarea controlului de către partid au fost mai curând înăsprite. Cei cari au făcut cândva parte din alte partide politice, trebuie să prezinte la intrarea în partid recomandări din partea a cinci membri: 3 cu un stagiu în partid de cel puțin 10 ani și 2 cari au avut legături cu partidul înainte de 23 August 1944. S'a atras în același timp atenția tuturor organizațiilor asupra sarcinii pe care o au de a păstra puritatea partidului, eliminând în mod continuu elementele „dușmănoase" sau „carieriste". Compoziția socială a partidului urmează să fie îmbunătățită și prin aceste eliminări.

Toți cei cari solicită intrarea în partid sunt supuși unei verificări atât de minuțioase încât mii de cereri n'au putut fi rezolvate: candidații trebuie să prezinte referințe asupra tuturor rudelor, până și a celor mai îndepărtate, precum și asupra tuturor perioadelor vieții sale. Cei care au dat o recomandare în vederea înscrierii în partid sunt datori să se ocupe de pregătirea politică a celui recomandat, și să-i supravegheze comportamentul pentru care sunt răspunzători.

ISTORIA LITERATURII ROMANE

O ciudățenie în atitudinea comuniștilor dela București este faptul că nu lasă să iasă în străinătate manualele de școală, în timp ce alte publicații se pot obține cu destulă ușurință în Occident. Cele care se pot obține, sunt cele câteva ziare și periodice publicate în capitala țării, al căror conținut este mai ușor de controlat atât în ce privește conformitatea cu linia partidului, cât și în privința calității ideologice a materialului publicat.

Interzicerea aplicată ziarelor de provincie de a fi trimise în străinătate este explicabilă: pe de o parte, calitatea foarte scăzută a presei locale, des criticată în presa centrală și pentru nesatisfăcătoarea punere în practică a directivelor

DIN R. P. R.

partidului, pe de altă parte faptul că în presa locală, cu toată cenzura extrem de atentă, se strecoară informații pe care partidul nu dorește să le lase să ajungă în străinătate.

Care poate fi însă motivul că vechilii Moscovei nu lasă să fie văzute manualele didactice, pe baza cărora este crescută și educată noua generație? Fapte și stări de lucruri care nu trebuesc cunoscute în afara unui cerc restrâns nu conțin. Iar cine a urmărit cu regularitate articolele asupra învățământului din R. P. R. putea constata ca un leit-motiv, satisfacția regimului că educația tinerelor minți se face după „științificile" principii marxist-leniniste. Referințele la manualele întrebuințate sunt mereu elogioase.

In numărul pe Septembrie 1955, al revistei lunare „Lupta de clasă", organ teoretic și politic al comitetului central al partidului comunist din România, este prezentat, desigur, tot în termeni elogioși, noul manual pentru istoria literaturii române, destinat claselor a 8-a și a 9-a, fostele clase a 4-a și a 5-a de liceu. Cu această ocazie se fac din nevoile comparației și destul de ample referințe la precedentul manual de istoria literaturii române, până de curând în uz. O trecere în revistă destul de sumară a aprecierilor asupra fostului manual, ne furnizează explicația nelăsării în străinătate a manualelor de școală. Celor câțiva membri de partid care au reușit să pastreze o oarecare luciditate, le este rușine de felul în care directivele pedagogice ale partidului au fost traduse în fapt.

Până la apariția noului manual, profesorii și elevii au folosit un alt manual, intitulat „Tezele provizorii" de istoria literaturii române, apărute în anii 1949 și 1950. Astăzi nu li se mai recunoaște acestor „teze provizorii" decât meritul de a fi răspuns „operativ", adică într'un termen foarte scurt „necesităților învățământului", cu alte cuvinte, grabei partidului de a înlătura vechile manuale „burgheze", o piedică serioasă în comunizarea tineretului. Astăzi se afirmă că provizoratul acestor teze a durat excesiv și că autorii lor n'au reușit să dea școlii un manual cu adevărat științific.

Se afirmă că în „tezele provizorii", interpretările „după ureche" abundau și pentru a exemplifica, se menționează că începuturile literaturii românești erau „gratificate" cu titlul categoric și definitiv de „Literatura boierimii în descompunere". Prezentarea în „tezele provizorii" a poeziei lui Enăchiță Văcărescu „Intr'o grădină" ca o „exprimare a fricii egoiste a boierului" este considerată acum ca o „perlă". Caracteristicile stabilite de autorii „tezelor" lui Enăchiță Văcărescu sunt recunoscute a fi fost „trase de păr", numai „pentru a nu contraveni poziției sale sociale de mare boier". Cu desaprobare constată criticii noului manual de istoria literaturii române, că în „teze" opera lui Enăchiță Văcărescu era redusă cu strășnicie la „erotism, slăvirea domnitorului și misticism religios".

Sublinierea câtorva din meritele noului manual lasă să se întrevadă și alte defecte ale „tezelor". De ex., se afirmă că „este un merit al noilor manuale faptul că înmănunchierea scriitorilor în grupări cu trăsături comune se face evitându-se alunecările vulgarizatoare ale „tezelor provizorii", care etichetau grăbit și neconcludent, supunând unor împărțiri adesea arbitrare scriitori și personalități.

In altă parte se afirmă că meritul autorilor noilor manuale este de a nu se fi redus la măsurarea rigidă a operelor și scriitorilor cu unități de măsură dinainte pregătite, sau că „au isbutit în cele mai multe dintre capitole să realizeze cu tact pedagogic prezentarea scriitorilor însemnați, fără a transforma acest procedeu într'un tipar scolastic greoi și evitând repetările", aprecierea implicită a „tezelor" în lumina acestor „merite" ale noilor manuale este destul de clară.

Se pare că și o altă trăsătură caracteriza „tezele provizorii": la începutul fiecărui capitol era câte un compendiu de istorie economică, lucru la care noile manuale au renunțat.

Mult mai puțin putem să ne dăm seama, din referințele și aprecierile critice făcute asupra noilor manuale, care sunt trăsăturile lor caracteristice. Interesant este de remarcat că Gheorghe Călinescu nu a fost îngăduit ca redactor decât la primul din cele două volume apărute, cel care tratează începuturile literaturii române și până la Vasile Alecsandri, inclusiv. Acest prim volum este redactat, alături de Gh. Călinescu, de două creaturi ale regimului, prof. univ. I. Vitner și conf. univ. O. S. Crohmălniceanu. Amândoi redactează cel de al doilea volum, care cuprinde cea de a doua jumătate a sec. al XIX-lea și începutul sec. XX, încheindu-se cu viața și opera atât de apreciatului poet de către actualul regim, D. Th. Neculuță.

Aprecierile pozitive sunt de un ordin cu totul general și fără suficiente argumente sau citate pentru a putea fi urmărite, necum verificate. Dintre reprosurile formulate merită să fie reținute două sau trei: unul este acela că alegerea textelor ar fi trebuit să fie astfel făcută, încât să nu lipsească aspecte esențiale ale tematicii autorului respectiv și să nu se treacă în grabă peste scrieri care constituie mândria literaturii noastre. Coroborat cu o altă apreciere așa zicând pozitivă, anume că „analiza operelor clasicilor noștri a câștigat mult prin folosirea pentru prima dată într'o istorie literară a unor texte neglijate în trecut de istoricii literari ai burgheziei", acest reproș nu înseamnă altceva decât că metoda așa numitei revalorificări, constând în selectarea anumitor texte sau aspecte din opera unui scriitor astfel încât să servească demonstrării unor teze marxiste, a fost împinsă totuși prea departe. Câtă vreme va fi valabilă actuala linie de apreciere și asimilare a aspectelor „pozitive" ale trecutului (linie introdusă de Stalin în timpul războiului, de punere a sentimentelor naționale în serviciul tiraniei și expansiunii comunismului), criticilor literari sau istoricilor li se acordă permisiunea de a fi mai cuprinzători: orice eveniment sau orice aspect al operei unor scriitori poate fi interpretat sau pe linia luptei pentru realizarea socialismului (așa de ex., „El Zorab" este considerat ca un imn închinat dragostei de libertate) sau ca o ilustrare a „contradicțiilor" datorite condițiilor sociale în care un scriitor și-a realizat opera, precum și influențelor multiple la care el a fost supus. Această linie are și un bine: așa de pildă, piesele lui Alecsandri: „Lipitorile satului", „Creditorii", „Iorgu dela Sadagura" sunt citate ca dovezi ale unei înrâuriri dăunătoare exercitată asupra lui Alecsandri, mai ales pe linia naționalismului șovin. Cei cari au citit aceste piese își vor fi amintind de eroii lor.

Un alt reproș care este adus autorilor noilor manuale este acela că nu au prezentat problema influenței literaturii ruse, în special a celei „progresiste" asupra literaturii române.

Cel de al treilea reproș pe care îl reținem, este și el destul de caracteristic: „autorii au ignorat complet influența literaturii apusene. Criticii socotesc că în special ignorarea influenței literaturii franceze este total nejustificată, „atât a influenței pozitive a literaturii avansate a epocii, cât și influența negativă a curentelor retrograde."

Din punct de vedere științific, sunt semnalate câteva inexactități, care ar putea fi și simple scăpări, după cum ar putea însă fi tot stât de bine falsificări conștiente ale adevărului istoric.

Tinând seama totuși de aprecierile pozitive, ar fi normal ca noile manuale să fie lăsate să ajungă în Occident. In acest caz ele ar putea fi și supuse unei analize mai amănunțite.

DOCUMENTELE DE PARTID

In cursul verii, carnetele membrilor de partid au fost din nou preschimbate. Această măsură a fost necesară fiindcă s'a constatat că un mare număr de „elemente dușmănoase" folosesc documente de partid false.

Prin documente de partid se înțeleg în afară de carnetul de membru, diferitele formulare pe care trebue să le completez, ca, de pildă, „biletul de mutare" sau „biletul de sosire" într'o altă organizație, sau hârtii care servesc la ținerea evidenței membrilor într'o organizație ca, de ex., „cartea de evidență personală a membrului de partid". O hotărâre recentă a comitetului central al partidului obligă pe primii-secretari ai comitetelor de partid raionale și orășenești ca să se ocupe personal de problemele gospodăririi documentelor de partid și că numai ei personal să păstreze documentele în alb, să semneze și să elibereze carnetele de partid și să verifice valabilitatea și autenticitatea documentelor acelor membri de partid care sunt transferați dintr'o organizație în alta.

Importanța păstrării în special a carnetului de membru de partid, inteligibilă în timpul activității ilegale, când pierderea lui putea atrage descoperirea organizației, pare curioasă după cucerirea puterii. Ea continuă totuși să fie socotită ca o gravă infracțiune față de disciplina de partid. In mod permanent organele centrale se ocupe sunt păstrate și de felul în care este organizată de felul în care diferitele formulare sau carzată evidența membrilor de partid. O nouă hotărâre a comitetului central al partidului a devenit însă necesară din cauza „lipsurilor" constatate în ultimul timp. S'a constatat de pildă că unii prim-secretari de partid au semnat documente în alb și le-au dat spre completare unor simpli funcționari de partid, denumiți „activiști" în jargonul reperist. In alte locuri documentele de partid sunt pline de ștersături sau adăugiri, lucruri evident neîngăduite, astfel încât verificarea autenticității acestor documente este oarecum îngreunată.

La mai multe organizații, unde accesul în anumite încăperi ale organizației nu a fost destul de strâns controlat, s'a stabilit că au fost sustrase documente în alb, precum și cărți de evidență personală ale unor membri de partid. O recunoaștere oficială a activității rezistenței.

Deși carnetele de membru de partid au fost preschimbate de puțină vreme, un număr de membri de partid destul de mare pentru a trezi grija organelor centrale, și-au pierdut carnetul sau li s'a furat. Conform instrucțiunilor comitetului central, în toate cazurile în care un carnet de membru de partid este pierdut, organizațiile respective trebuie să întreprindă cercetări minuțioase spre a stabili veracitatea pierderii, precum și împrejurările în care ea s'a produs, astfel încât întrebuințarea carnetului de către un adversar al regimului să fie îngreunată dacă nu făcută imposibilă. Orice pierdere sau furt al carnetului trebuie raportată comitetului raional sau orășenesc de partid și pusă în discuția adunărilor de celule, pentru „educarea membrilor de partid în spiritul vigilenței politice". Eliberarea unui nou carnet nu poate fi făcută decât cu aprobarea comitetului regional de partid.

Se pare că evidența membrilor de partid la birourile raionale și orășenești este într'o stare deplorabilă. Un mare număr de membri de partid ale căror formalități de transferare nu au fost integral îndeplinite nu sunt trecuți în evidență. Numărul acestora este foarte mare, consecință a deplasărilor de personal dela o întreprindere la alta, deplasări cari întrec în întindere chiar și migrațiile interne ale Statelor Unite, ale căror populație este renumită pentru mobilitatea sa. Faptul că există un mare număr de membri de partid cari însă nu sunt trecuți în evidența ținută de organizații, îngreunează desigur controlul autenticității hârtiilor prezentate. Aceasta explică afirmația atât de neplauzibilă altfel făcută de organele partidului, că nu de puține ori o serie de elemente dușmane au reușit să intre în posesia unor documente de partid, cu ajutorul cărora au încercat să patrundă în partid, în organizațiile de stat sau economice.

Indrăsneala celor care nu se mulțumesc să folosească un carnet sau alte hârtii comuniste false în mod accidental, ci pătrund cu ajutorul lor tocmai acolo unde partidul își păstrează mai cu gelozie „secretul de partid" e de admirat, căci înseamnă o înfruntare a unei sanse din a fi descoperit destul de ridicată. Soluția preconizabilă pentru „sporirea vigilenței revoluționare", publicarea de articole în presă sau conferințe despre însemnătatea păstrării secretului și documentelor de partid precum și despre prejudiciile pe care pierderea acestora le aduce partidului, nu vor da prea mari rezultate.

1 Decembrie

După atâția ani întunecați de robie sovietică sau de exil, ni se pare aproape că n'am trăit cu adevărat zilele de înălțare națională ale Unirii din 1918, care au rascumpărat milenii și veacuri apăsătoare de umilințe și de suferințe obștești. Dar, cu toate că Unirea cea Mare a fost în ritmul vremii ca parte integrantă a curentului general de emancipare națională pe baza principiului de autodeterminare etnică, soarele libertății nu ne-a încălzit, ca și în vremea lui Mihai Viteazul, decât o foarte scurtă bucată de timp. Intr'adevăr, două decenii înseamnă mai puțin decât o clipă în ritmul desvoltării istorice. Tragicul destinului nostru ca popor de margine, la răscrucea marilor imperialisme și în calea răutăților înfățișate de năvăliri periodice și pustiitoare, nu s'a desmințit nici de astădată. In pofida tuturor declarațiilor liniștitoare și a iluziilor amăgitoare, susținute și apărate cu o stăruință și un zel retoric mai mult decât suspect, ultimatul sovietic din Iunie 1940 ne-a trezit cu brutalitate la crunta realitate, din beția unor visuri fatale, arătându-ne că nu putem evada din destin și nici eluda cu isteține vicleană legea aspră ce determină viața noastră ca națiune. Nici sacrificarea criminală a unei întregi generații la altarele unor zei mincinoși, numai fiindcă a îndrăznit să descopere tristul adevăr, denunțând corupția trădătoare a unor regimuri pseudo-democratice sau dictatoriale ce ne-au lăsat pradă sorții, complet dezarmați moral și material, n'au fost în stare să conjure primejdia și să împiedice prăbușirea întregului nostru edificiu de stat.

Este adevărat că prăbușirea noastră în prăpastia robiei sovietice coincide și condiționează chiar carența actuală a Europei și a stilului de viață și de civilizație ce o reprezintă. Pe când catastrofa noastră a fost însă provocată mai ales de reaua credință a unor regisori fără-de-lege, ascunși după anumite firme înșelătoare de uniune națională, ca acele coaliții fripturiste sau fronturi de renaștere rămase de pomină, drama Europei se datorește mai mult unei slăbiciuni de conducere provenită dintr'o sleire trecătoare a energiilor colective. Aceste insuficiențe au favorizat deadreptul resurecția și alianța de pradă a celor două imperialisme nestăpânite și uriașe care au aruncat lumea în războiul infernal ce n'a luat încă sfârșit.

Pe cât se vede, nici slăbiciunea și nici reaua credință nu sunt dovezi convingătoare de cumințenie, așa cum le place să se prezinte, după cum nici retorica savantă a neputinței nu posedă calitățile magice ale flautului îmblânzitor de șerpi. Dela Homer și până azi cântecele de sirenă, mai ales când sunt și nesincere, n'au fost în stare să abată valurile înfuriate ale talazului istoric. Evoluția trece cu putere suverană peste toate conivențele vinovate și predicile fățarnice, de o gretoasă mieroșenie, menite să ascundă interese meschine și ce nu cutează să se manifeste ca atare, ferindu-se de lumina adevărului ca necuratul de tămâie. Toate acestea sunt aruncate în coșul de deșeuri istorice unde dispar cu desăvârșire în neantul bine meritat al unei complete uitări.

Ce contrast izbitor între pogorîșul rapid la eclipsa tragică de azi — căci starea actuală nu reprezintă de fapt decât o perioadă tulbure de tranziție și nici decum amurgul preconizat al Occidentului, meschinăria nefiind capabilă nici să provoace dezastre ireparabile și gigantice, așa după cum nici forța brutală singură nu poate fi creatoare de viață nouă — și strădania grea și îndelungă, care a culminat pentru noi în adunarea națională dela Alba Iulia din 1918. Cu atât mai mare este vina cârmuitorilor cari au vrut să-și spele păcatele în sângele nevinovat al celor ce nu cereau decât o revenire la firesc, cu cât statul român întregit era predestinat să joace rolul major deținut în condiții mult mai vitrege de Iancu la Hunedoara — atletul Creștinătății — și de Mihai Viteazul, așteptat de întreg Sud-Estul ca un eliberator. Umanistul maghiar Verancics susținea la începutul secolului al 16-lea chiar, că Sultanul Soliman II Magnificul, cuceritorul Ungariei și asediatorul Vienei, nu se temea de nimic mai mult ca de putința unirii celor trei principate românești într'un singur stat. Din contră, afirmarea politică a celor două Principate, Muntenia și Moldova, a stat dela început sub cele mai defavorabile auspicii, fiindcă le lipsea centrul natural de gravitate, podișul transilvan. E de mirare cum de au putut totuși să împlinească, ca niște membre au putut totuși să împlinească, ca niște membre fără trup, misiunea de apărare a Gurilor Dunării cu atâta succes și să mențină o continuitate a vieții de stat, dela întemeiere până în zilele noastre, în timp ce toate celelalte națiuni din Sud-Est au pierdut pentru multe veacuri formele lor statale, devenind simple provincii ale imperiului otoman. Pentru lupta lor însă, atât Mircea cel Bătrân cât și Ștefan cel Mare și Petru Rareș, fără a mai pomeni de Mihai Viteazul, au trebuit să-și asigure cel puțin puncte de sprijin în Ardeal.

Transilvania încăpuse sub stăpânire maghiară într'un timp când poporul român nu parvenise încă, din cauza marilor năvăliri și puternicelor infiltrații slave, sa ajungă la deplina consolidare etnică, ca să-și poată da o formă de stat stabilă.

In timp ce imperiul bizantin abia recules din luptele iconoclaste, se afla angajat într'un război pe două fronturi, împotriva Arabilor și a primului stat bulgar la apogeu, iar Occidentul se disloca din nou prin fărâmițarea imperiului carolingean, poporul nomad al Ungurilor, ultimul dintre năvălitorii dela Răsărit, a isbutit să ia în stăpânire Panonia și să pătrundă apoi sub ducele Tuhutum în Transilvania, luptând aici cu niște organizații rudimentare de stat, ca voivodatul lui Gelu, al lui Menumorut pe Someș, sau al lui Glad în Banat. După stingerea Carolingienilor și înainte de reînoirea imperiului occidental în partea sa răsăriteană sub dinastia saxonă, victoria lui Otto cel Mare dela Augsburg (10 August 955) a pus capăt năvălirilor maghiare în Apus, silindu-i să se îndrepte spre Sud și Sud-Est. Creștinarea lor sub regele Stefan I cel Sfânt a avut loc în cadrul marelui plan de reorganizare occidentală conceput de împăratul Otto III și preceptorul său, francezul Gerhard de Aurillac, supranumit vrăjitorul, devenit între timp papa Silvestru II, care tindea să dea o organizație unitară și teocratică întregii lumi creștine, sub conducerea bicefală a Papei și a împăratului, Poloniei și Ungariei, transformate în regate, acordându-li-se roluri de forțe auxiliare pentru susținerea marelui edificiu universal. Așa s'a putut transforma cucerirea Transilvaniei într'o luare efectivă în stăpânire, prin crearea unor suprastructuri feudale după model carolingean și aducerea în țară a grupelor numeroase de coloniști înzestrate cu privilegii pentru a le solidariza cu clasa nobilor stăpânitori. Mulți dintre fruntașii Românilor, dintre foștii cneji au fost absorbiți de clasa nobiliară și astfel înstrăinați neamului lor. Numeroase spițe aristocratice au origină românească, ca de pildă familia Kendefi, provenită din Cândea. Ceilalți cneji au decăzut în iobăgie și au dispărut în mulțimea asuprită a țăranilor români. Pe măsură ce autoritatea regală slăbea, pe atât se întărea puterea oligarhiei suprapuse. Mai ales după năvălirea Tătarilor dela mijlocul secolului al XIII-lea, starea populației rurale românești s'a înrăutățit progresiv. După reprimarea răscoalei și prin încheierea „Uniunii celor trei națiuni“ (straturi) privilegiate dela 14 Septembrie 1437 și a răscoalei lui Gheorghe Dózsa din 1514, populația românească a fost tratată ca o turmă; ea a fost pusă în afară de stat, legată de pământ și a rămas la discreția absolută a stăpânului domenial prevăzut cu privilegii. Opul tripartit al lui Verbőczy a fost legea draconică care a consfințit această tristă stare de fapt ce a dus la dezastrul dela Mohaci (1526), care a îngropat regatul medieval maghiar. Tendințele anarhice ale claselor feudale suprapuse săpaseră o prăpastie între țara legală și țara reală, provocând, la începutul unui secol de mari răsboaie confesionale și frământări sociale, catastrofa statului. Din dărâmături s'a ridicat, prin grația sultanului Soliman Magnificul, Principatul Transilvan, vasal al Porții. Această alcătuire de stat a reprezentat cel mai necondiționat regim de stăpânire privilegială colectivă, bazându-se pe comunitatea de interese cu puterea suverană, ce n'avea interes pentru o consolidare internă cu foștii oligarhi aflați în exil, interesați să-și mențină cu orice preț situația dominantă. Cea mai mică atingere adusă puterii lor discreționare față de țăranii români a provocat imediat reacția lor violentă, ca de pildă răscoala nemeșilor din Septembrie 1600, care a surpat stăpânirea lui Mihai Viteazul în Ardeal.

In momentul trecerii Transilvaniei sub stăpânire habsburgică, aceleași pături privilegiate au isbutit să smulgă împăratului dela Viena promisiunea solemnă fixată în scris în diploma leopoldină dela 4 Decembrie 1691 de a respecta întocmai constituția oligarhică existentă. Pe de altă parte, cabinetul imperial a garantat în mod tot atât de solemn, prin a doua diplomă leopoldină din 19 Martie 1701, Bisericii Române care primise Unirea cu Roma drepturi egale cu cea catolică. Contradicția între aceste două promisiuni solemne a provocat tragedia Episcopului martir Ioan Inochentie Micu-Klein, care era cât pe aici să fie aruncat pe fereastră când a îndrăsnit să afirme în dieta dela Sibiu că străturile ardelene nesocotesc voința împăratului și că poporul român este mai vechiu și mai numeros decât toate celelalte din Transilvania. Denunțat ca revoluționar, a fost citat la Viena și tradus în fața unei comisiuni de judecată, care l-a tratat în așa fel, că l-a silit să fugă la Roma la 10 Decembrie 1744. La 7 Mai 1771 a trebuit să-și dea demisia și din episcopat.

Masa populației românești în Transilvania a continuat și sub stăpânirea habsburgică să trăiască într'o stare mizeră. Funcționarii veniți dela Viena și crescuți în ideile școlii cameraliste ca și împăratul Iosif II, care a cercetat de două ori Ardealul cu deamănuntul, au rămas îngroziți de stările pe care le-au descoperit aici. In aceiași măsură în care era adversarul clasei feudale înterpuse, împăratul era stăpânit însă și de pofte imperialiste. In momentul în care țăranii români s'au răsculat sub Horia, sperând să găsească sprijin în împărat, despre care se știa că era pentru desființarea iobăgiei, acesta era preocupat de problema schimbului Țărilor de Jos austriace (Belgia) cu Bavaria, așa încât țărănimea română a rămas în voia sorții, iar nobilimea a putut înnăbuși răscoala cu cea mai mare cruzime. O micâ „neînțelegere“ pe care Horia, Cloșca și Crișan, împreună cu mulți alți țărani români, au trebuit să o plătească cu sânge. In cursul răscoalei, se pare că a jucat un rol și problema confesională, deoarece, după cum se spune, răsculații sileau femeile și fetele nobililor prinși să se boteze „în legea românească“.

Dacă Unirea bisericii cu Roma n'a dat imediat roadele politice așteptate, ea a avut totuși în ultimă instanță efecte fericite, căci a trezit conștiința națională și politică a Românilor, așa cum a dovedit școala ardeleană sau curentul latinist. In secolul al 19-lea, lupta trece tot mai mult de pe plan social și confesional pe tărâmul național și politic propriu zis. Petiția cu doleanțele Românilor, cunoscută sub numele de „Supplex libellum Valahorum“, a fost prezentată în 1791 de Gherasim Adamovici și Ioan Bob, episcopii ambelor biserici românești, împăratului Leopold II, care a trimis-o dietei privilegiale ardelene, întocmai cum va face Francisc Iosif când va transmite „Memorandul“ nedesfăcut guvernului dela Budapesta.

Reluând ideile cronicarilor și anticipând într'o oarecare măsură pe cele ale școlii ardelene latiniste, „Supplex libellum“ cerea egală îndreptățire pentru Români în forma declarării lor ca al patrulea stat pe lângă cel al nobililor, al Sașilor și Secuilor, deoarece, ca urmași ai Romanilor, fiind cei mai vechi locuitori ai țării, au un drept de prioritate la această situație de favoare. Intregul sistem privilegial se întemeia pe dreptul istoric; petiția Românilor își formula deci programul politic folosind un argument a cărui valoare însăși adversarii o recunoscuseră anticipat. Își poate oricine închipui alarma care a domnit în dieta privilegiaților când s'a citit petiția Românilor. Se spune că tocmai în acel timp isbucnise un incendiu în orașul Cluj. Mulți din membrii adunării au vrut să părăsească incinta spre a vedea ce se întâmplă la casele lor. Au fost reținuți însă și întuiți pe loc când li s'a spus: focul cel mare și adevărat a isbucnit în incinta dietei și nu afară în oraș. Incă în acelaș an, istoricul Johann

(Continuare în pag. 12)

Ce a rămas din planul cincinal

Prin lansarea celui de al doilea plan cincinal, la 23 Decembrie 1955, e considerat terminat primul plan cincinal, pus în aplicare la 1 Ianuarie 1951. Cele mai multe ramuri industriale au anunțat deja cu câteva luni înainte împlinirea sarcinilor ce le reveneau. Numai industria siderurgică, energetică și extractivă au așteptat sfârșitul anului pentru a-și încheia ciclul. Ce a rămas însă în realitate din obiectivele ambițioase ale primului plan cincinal în R.P.R., vom încerca să arătăm într'o sumară trecere în revistă a rezultatelor obținute în industrie.

Perioada de reconstrucție

După terminarea războiului, situația economică a României era dezastruoasă. Cele mai multe stabilimente industriale suferiseră distrugeri apreciabile în urma bombardamentelor aeriene sau în cursul operațiilor militare terestre. Astfel, în industria petroliferă, capacitatea de prelucrare a rafinăriilor se redusese cu 85%, iar capacitatea de înmagazinare cu 61%: valoarea aproximativă a pagubelor suferite de industria petroliferă se ridică la 70 miliarde lei. Sistemul de circulație era în mare parte paralizat. Peste 7.700 km. de cale ferată erau impracticabili și numeroase triaje, gări, clădiri, ateliere etc., fuseseră distruse: la sfârșitul anului 1944 erau în funcțiune doar jumătate din numărul total al locomotivelor și 68% din cel al vagoanelor.

Ravagiile cele mai pustiitoare în economia românească le-a pricinuit însă prezența armatei sovietice în România. Pe lângă jafurile și distrugerile sălbatice la care s'au dedat trupele roșii în prima parte a ocupației, a urmat jaful sistematic organizat de comandamentul rusesc. Multe din instalațiile industriale cele mai moderne au fost demontate, fie în contul reparațiilor de războiu fie sub pretextul că ar fi proprietate germană. Parte din echipamentul rafinăriilor petrolifere din regiunea Prahovei a fost dus în Caucaz, la Maikop, dela cea mai modernă uzină metalurgică, fabrica Malaxa din București, a fost demontat laminorul mare, iar industria textilă a pierdut o cincime din mașini. In total, după aprecierile delegatului american la conferința de pace din Paris, Willard Thorp, Rusia a primit din partea României, până la 1 Iunie 1948, livrări gratuite în valoare de 1.785 miliarde dolari, „o cifră care repreintă 84% din venitul național al României din perioada respectivă“. (E.D. Tappe în: Central and South East Europe, 1945-1948, pp. 20-21).

Seceta din primii ani după capitulare și inflația monetară au înăsprit la rândul lor dificultățile economice. In condițiile acestea, România s'a redresat economic cel mai încet dintre toate toate țările intrate sub dominație sovietică. In 1948, anul în care producția industrială din celelalte state satelite depășise cu mult nivelul antebelic, producția industriei românești era abia 83% din cea din 1938. Abia în anul următor s'a putut trece la aplicarea primului plan de stat anual de refacere economica.

La încheierea anului 1949, președintele Comisiei de Stat a Planificării, Miron Constantinescu, a anunțat în parlamentul reperist realizarea planului în proporție de 108%. Mai ales în industria siderurgică, în urma completării reparațiilor la furnalele și cuptoarele din Reșița și Hunedoara, s'a realizat la fontă o creștere de 43% și la oțel de 27%. In afară de procentaje, raportate la o bază de referință vagă, nu s'a precizat altceva decât că nivelul producției industriale din 1938 a fost depășit.

Al doilea plan anual, din 1950, a fost alcătuit în lumina necesităților ridicate de problema desvoltării economiei din R.P.R. în cursul primului plan cincinal. S'a prevăzut lărgirea bazei extractive și energetice, adică completarea și desvoltarea potențialului existent de energie electrică, începerea construcțiilor viitoarelor uzine hidro și termo-electrice, desvoltarea industriei petrolifere, a exploatărilor de cărbuni, a minereului de fier și metalelor nefieroase. Producția totală industrială din acest an a crescut cu 40% față de cea din 1938, realizându-se, și chiar depășindu-se, cifrele de plan pentru industria grea, dar rămânând sub prevederi în ramurile industriei bunurilor de consum.

Planul cincinal

Ca și în celelalte țări ale blocului sovietic, primul plan cincinal din R.P.R. a copiat în conținut și formă modelul din U.R.S.S. Sarcina fundamentală a planului cincinal 1951-1955 a constat în „industrializarea socialistă a țării, astfel ca la sfârșitul planului, R.P. Română să devină o țară cu o industrie socialistă desvoltată și cu o agricultură socialistă mecanizată, în cea mai mare parte“. Pentru realizarea acestei sarcini era necesar: să se desvolte considerabil industria petroliferă; să se lărgească baza energetică prin construcția de centrale și rețele electrice, cât și desvoltarea celor existente; să se intensifice cercetările geologice, pentru descoperirea de noi zăcăminte de materii prime; să se desvolte considerabil extracția și prelucrarea cărbunilor, minereurilor feroase și neferoase; să se mărească până la maximum capacitățile centrelor siderurgice și să se desvolte un nou centru siderurgic pentru satisfacerea în cea mai mare măsură a novoilor interne de fontă și oțel: să se lărgească capacitatea de producție a industriei construcțiilor de mașini pentru a asigura, în primul rând, producția întregului utilaj necesar industriei petrolifere, precum și creșterea producției de mașini-unelte mijlocii și mici, utilaj electrotehnic, tractoare și mașini agricole, mijloace de transport și utilaj pentru industria construcțiilor și aceea a materialelor de construcții: să se desvolte industria chimică în vederea folosirii materiilor prime existente în țară, în special a gazului metan, a petrolului și a sării: să se extindă mecanizarea proceselor care necesită un mare volum de muncă, în minele de cărbuni și minereuri, în metalurgie, în construcții și la lucrările de încărcare-descărcare etc

După cum se vede, centrul de greutate al planului era situat în industria grea. Din totalul investițiilor de 1.330 miliarde lei (socotite la prețurile din 1950), 53,4% erau destinate industriei: 42,1% pentru industria mijloacelor de producție, 9,3% pentru industria bunurilor de consum și 2% pentru clădiri industriale. In ultimul an al cincinalului, în 1955, valoarea producției globale industriale urma să atingă un nivel de 244% față de anul 1950, adică de 3,5 ori producția maximă dinainte de războiu.

Odată cu desvoltarea spectaculară a industriei, s'a prevăzut realizarea a o serie de mari „construcții socialiste“. Traseele de cale ferată și rutieră urmau să fie ameliorate și noi căi ferate să fie construite: se mai prevedea electrificarea liniei ferate dintre Câmpina și Brașov și să se înceapă mari lucrări de navigație și de irigație în bazinele Dunării, Prutului, Siretului, Argeșului, Oltului și Mureșului etc. Realizarea cea mai măreață a planului cincinal trebuia să fie însă Canalul Dunărea-Marea Neagră, pentru construcția căruia și a porturilor Midia și Cernavodă a fost alocată o sumă egală cu 4,9% din totalul investițiilor cincinale. Un număr de alte lucrări — Casa Scânteii, Centrul cinematografic dela Buftea, podul peste Dunăre dela Giurgiu, canalizarea Siretului până la Bacău, începerea canalului București-Arges-Dunăre, începerea metrou-lui și lucrările de sistematizare ale Capitalei etc. — întregeau programul marilor construcții socialiste.

In primii ani de aplicare a planului, deși producția bunurilor de consum nu a atins în toate ramurile cifrele prevăzute, s'a putut totuși realiza producțiile planificate în industria grea — mai ales în industria siderurgică — și s'au pus în funcțiune câteva noi unități industriale. In 1951, prodecția globală a crescut cu 28,7% față de cea din 1950, creșterile producției de oțel, laminate și cărbuni fiind respectiv de 15,7%, 14,3% și 19,4%. Creșterile realizate în 1952 au fost mai mici, în ciuda eforturilor regimului de a realiza planul în 11 luni. Față de 1951, producția globală a crescut cu 23%, cea de oțel numai cu 8% și cea de fontă cu 11,5%.

Către sfârșitul anului 1952, au fost luate măsuri să se forțeze creșterea producției în industria bunurilor capitale. La 7 Noembrie 1952, Miron Constantinescu a declarat că planul pentru 1953 „se caracterizează prin aceea că în acest an nivelul producției industrial se va apropia de stadiul prevăzut pentru 1954“. Cu realizarea acestui tempo, planul cincinal urma să fie împlinit numai în patru ani.

Primele trei luni din 1953 păreau să confirme optimismul plonificatorilor că planul cincinal va putea fi împlinit înainte de termen, în Decembrie 1954. In Ianuarie, guvernul a anunțat că producția industrială globală din 1953 va crește cu 24% față de 1952, creșterea producției bunurilor capitale fiind de 28%. Pentru atingerea acestui țel a fost intensificată agitația pentru participare la „întrecerile socialiste“ și extinderea mișcării stahanoviste.

Către jumătatea anului 1953 a intervenit însă criza care a dus la adoptarea „noului curs“. Desigur, comprimarea planului cincinal în patru ani a fost, față de posibilitățile reale, un risc. Forțarea desvoltării industriei mijloacelor de producție, cu sacrificarea standardului de viață al populației, prețurile minimale pentru livrări obligatorii, normele de lucru excesive și celelalte măsuri samavolnice măriseră până la limita explozivă nemulțumirile din masa muncitorilor. Revizuirea politicii economice de până atunci a regimului n'a fost dictată însă în primul rând de situația internă — standardul de viață al populației nu s'a ameliorat sensibil nici în anii următori — ci de efectele schimburilor intervenite în Rusia, după moartea lui Stalin, asupra hotărîrilor conducătorilor țărilor satelite. Noul curs inaugurat în Uniunea Sovietelor, și care acolo s'a manifestat realmente prin o îmbunătățire a condițiilor de viață, a fost posibil numai cu sporirea livrărilor de bunuri de consum din țările satelite, nevoite deaceea să dea mai multă atenție desvoltării industriei ușoare și alimentare. Apoi, tot în urma eforturilor făcute în Rusia de a intensifica producția bunurilor de consum, mare parte din echipamentul industrial promis de Soviete țărilor satelite n'a mai fost livrat. Intregul program de construcții și utilare de noi unități în industria grea a suferit o întrerupere. Aceiași încetinire a intervenit și în livrările de materii prime sovietice, în special în livrările de minereuri de fer pentru furnalele din România sau Ungaria.

La 23 August 1953, a noua aniversare a „eliberării“, Gheorghiu-Dej și-a făcut faimoasa autocritică, în cursul căreia a recunoscut că lozinca împlinirii înainte de termen a planului cincinal a fost lansată necugetat, fără a se ține seama de posibilitățile reale ale economiei românești. S'a creat, prin această desvoltare forțată a industriei grele, o dispropoție între „fondul de acumulare și fondul de consumație, care trebuie să servească satisfacerii nevoilor materiale și culturale ale poporului muncitor“. Mai precis, investițiile în industria grea și în cea de construcții au fost prea vaste în timp ce mijloacele afectate desvoltării agriculturii și industrii bunurilor de consum au rămas sub minimul necesar. A anunțat deaceea o mărire a investițiilor în industria ușoară și cea alimentară, iar pentru agricultură a fost elaborat un nou plan, prin aplicarea căruia producția de cereale și efectivul șeptelului trebuia să întreacă în 1956 cu mult nivelul dinainte de războiu.

Dela această dată s'a produs o stagnare în întreaga activitate economică din R.P.R. Prima măsură dramatică a regimului a fost abandonarea completă a lucrărilor dela Canalul Dunăre Marea Neagră, care fusese construit deja pe o lungime de 20 km. Lucrările pentru canalizarea Siretului și transformarea Bucureștilor în „port la Marea Neagră“, au rămas în stadiu de proect. De construirea metro-ului și sistematizarea urbanistică a Capitalei, după un plan grandios, n'a mai fost vorba. Lucrările de pe șantierul marei hidro-centrale dela Bicaz au fost încetinite. Presa comunistă, care până atunci semnala regulat intrarea în funcțiune de noi unități industriale și raporta asupra mersului construirii diferitelor fabrici, a amuțit brusc, menționând numai din când în când terminarea vreunei fabrici de pâine sau altei unități din industria bunurilor de consum.

Posibilitățile liberate din procesul desvoltării industriei grele nu s'au făcut remarcate decât foarte slab în progresul industriei ușoare. E apropape un mister cum s'a consumat energia mun-

citorilor în acest timp. Ce se ştie sigur e faptul — considerat absurd într'o economie socialistă — că a existat pe scară largă şomaj, multe uzine concediind parte din muncitori. Producţia a scăzut brusc. Pentru anul 1953 fusese planificată o creştere a producţiei globale de 24%, din care nu s'a realizat însă decât 14%. In 1954 scăderea a fost şi mai abruptă: creşterea producţiei globale faţă de anul precedent a fost de 6,6%, iar cea a mijloacelor de producţie a înregistrat un spor numai de 3,9%. Producţia de oţel, care şi în 1953 fusese staţionară, a scăzut cu 12,5%, iar cea de fontă cu 5,2%. Faţă de 1950, producţia globală din 1954 a atins un nivel de 192,6%, din care mijloacele de producţie 201,4% şi industria bunurilor de consum 182,1%.

După căderea lui Malenkov, în Februarie 1955, şi revenirea la primatul industriei grele în Rusia, s'a produs orientarea respectivă şi în R.P.R. O împlinire a planului cincinal pe toată linia nu mai era însă cu putinţă. Pentru atingerea nivelului de producţie de 244% faţă de anul 1950, adică a unei producţii globale de peste 3,5 ori mai mare decât în 1938, ar fi trebuit să se realizeze până la sfârşitul anului 1955, numai în nouă luni, o creştere de 55,4% faţă de anul 1954. Cele mai multe unităţi industriale prevăzute să intre în funcţiune în cursul cincinalului au fost însă gata abia în ultimile luni ale anului 1955 sau sunt încă în construcţie.

In discursul ţinut la ultima aniversare a capitulării României, Gheorghiu-Dej a anunţat că „în linii mari volumul de investiţii prevăzut de legea planului cincinal va fi îndeplinit până la sfârşitul anului". A convenit însă că „faţă de progresele însemnate realizate în ramurile industriei mijloacelor de producţie, există o oarecare rămânere în urmă în industria oţelului, cărbunelui, precum şi în industria materialelor de construcţii" şi că, în loc de peste o sută de noi unităţi industriale, câte prevedea legea din 17 Decembrie 1950 să fie terminate în cursul cincinalului, au fost date în funcţiune numai „79 de noi întreprinderi din toate ramurile economiei naţionale, iar alte 94 au fost desvoltate şi înzestrate cu utilaj modern". In fine, la începutul lunii Noembrie, într'un articol publicat de ziarul „Pravda", Gheorghiu-Dej a dat câteva cifre globale ale producţiei industriale pe anul 1955, din care rezultă că prevederile planului n'au fost realizate în întregime. Aceasta se va vedea din prezentarea sumară a principalelor sectoare ale producţiei industriale.

Industria extractivă

Producţia petroliferă fiind consumată aproape în întregime de Rusi, regimul din R.P.R. i-a forţat desvoltarea la maximum. După ce în 1947 a scăzut la 3,8 milioane to. s'a ridicat în 1950 la 5,5 mil. to. In ultimul an al planului cincinal s'a prevăzut să atingă 10 mil. to., cifră care a fost majorată mai târziu la 11 mil. to. Producţia reală din 1955, după declaraţiile lui Gheorghiu-Dej, e de 10,5 mil. to. Marile investiţii făcute pentru lărgirea bazei tehnice a industriei petroliere a făcut posibilă valorificarea rezervelor cunoscute, descoperirea şi punerea în valoare de noi rezerve de ţiţei în Moldova, Muntenia şi Oltenia şi extinderea la toate vechile şantiere a recuperării secundare în contul căreia revine 10% din producţia totală. Un mare centru al extracţiei petrolifere s'a desvoltat în Moldova, unde s'a construit şi o rafinărie. A doua rafinărie de petrol, cea mai mare din ţară după afirmaţiile inginerului Horaţiu Iancu, în „Romînia Liberă", e în construcţie. Capacitatea de transport a fost mărită prin construcţia de noi conducte la 2.600.000 to. anual.

Producţia de gaz metan pentru alimentarea industriei chimice, a centralelor termoelectrice, încălzit etc. a fost planificată pentru 1955 la 3,900 miliarde m.c. (300 milioane m.c. în 1938). Această cifră a fost realizată, producţia fiind deja în 1953 de 3,5 miliarde m.c. Pentru alimentarea regiunii Braşov şi Bacău urma să se construiască o conductă de 213 km. lungime care să lege aceste regiuni cu câmpurile de gaze din Transilvania. Terminarea unei conducte până la Cluj a fost anunţată recent.

In industria carboniferă, volumul producţiei globale trebuia să fie în 1955 de 8,533 mil. to. (3,200 mil. to. în 1938), tinzându-se, în urma investiţiilor făcute, să se ajungă la finele celui de al doilea plan cincinal la 15-20 mil. to. Pentru intensificarea exploatării, pe lângă deschiderea de noi mine, planul prevedea mecanizarea muncilor în mină, ceeace s'a şi făcut în parte, minele din bazinul Jiului fiind complet mecanizate. Cu toate acestea, productivitatea muncii—se plâng ziarele comuniste—n'a corespuns facilităţilor introduse. Producţia de cărbuni din anul 1955 e numai de 6,6 mil. to. — cu 2 mil. to. mai mică decât cea planificată. Speranţa că prin noile cercetări geologice se vor descoperi zăcăminte de cărbuni de înaltă valoare termică nu s'a împlinit. Zăcăminte noi de lignit au fost descoperite la Rovinari, în Oltenia, la Vârghiş şi Borsec, în regiunea secuiască, şi în judeţul Roman. Dintre zăcămintele cunoscute deja, s'au pus în exploatare unul în regiunea Caransebeş şi cel dela Uricani. La Lupeni şi Petrila au fost construite două staţii de prelucrare a cărbunilor.

Rezervele cunoscute de minereuri de fer din România fiind numai de 3,5 mil. to. şi nu de bună calitate, aprovizionarea industriei siderurgice depinde în cea mai mare parte de importuri de minereuri şi fier vechi. Totuşi extracţia de minereuri de fier, care în 1938 a atins 139 mii to. a fost intensificată, ridicându-se în anul 1955 la aproximativ 700 mii to. După „Probleme Economice" din August 1955, „cercetările geologice, desmiţind scepticismul cultivat în trecut, au identificat noi rezerve atât în vecinătatea zăcămintelor exploatate, cât şi în regiuni noi". Totodată, s'a trecut la folosirea ankeritelor din zăcământul Teliuc, minereu sărac, dar autofondant, considerat până acum recorespunzător.

Un avânt deosebit a luat în cursul cincinalului extracţia de minereu de mangan. In 1955 producţia e de 4 ori mai mare faţă de 1950, apropiindu-se de 100.000 tone. La minele din regiunea Vatra Dornei - Iacobeni se extrag acum pe lângă oxizii de mangan şi carbonaţii de mangan.

Valoarea producţiei globale a metalurgiei neferoase trebuia să fie în 1955 cu 143% mai mare decât în 1950. N'a crescut însă decât cu 130%. Pentru prelucrarea minereurilor neferoase a fost prevăzută construirea a două noi combinate. Până în 1955 urma să fie pusă parţial în funcţiune o fabrică de aluminiu cu o capacitate finală de 25.000 de tone: până acum nu există nicium indiciu despre existenţa acestei fabrici. Tot în cursul cincinalului s'a construit o instalaţie modernă pentru hidro-metalurgia zincului. In general, pentru industria metalelor neferoase n'au fost date niciun fel de cifre globale.

Cu febrilitate şi cu păstrarea celei mai desăvârşite discreţii se intensifică exploatarea zăcămintelor de minereuri de uran descoperite la Băiţa, în munţii Bihorului, în Banat la Beca şi în judeţul Mehedinţi. Prin intermediul societăţii româno - sovietice Sovrom - Qvarţ, întreagă producţie de uran e cedată Rusiei.

Energia electrică

Pentru desvoltarea producţiei de energie electrică în R.P.R., Gheorghiu-Dej a prezentat la 29.10.1950 un plan decenal, care prevedea că până în 1960 puterea instalată să se ridice la 2,600 mil. kw. (700.000 kw. în 1950). In 1955 puterea instalată trebuia să fie de peste 1.700.000 kw., din care 290.000 kw. în centrele hidroelectrice — creştere realizabilă prin construirea de centrale termoelectrice având o putere instalată de 660.000 kw. (cele mai importante: Petroşani, Doiceşti, Filipeşti, Sângeorgiu, Vălişoara, Comăneşti, Sărmăşag şi Ovidiu II), de centrale hidroelectrice cu o putere instalată de 230.000 kw./hidrocentrala dela Bistriţa - Stejar şi cele dela Drăgan - Remeţi, Gureni, Sandu Moroeni ş. a.) şi prin mărirea puterii uzinelor existente cu 100.000 kw.

Producţia de energie electrică la care s'a ajuns la sfârşitul anului 1955 e însă numai de 4,300 miliarde kwh., (1,15 mil. kwh. în 1938) cu 400 mil. kwh. sub prevederile planului. Ca şi în alte ramuri ale industriei, s'a întârziat şi în sectorul energiei electrice cu intrarea în funcţiune a noilor uzine. In loc de 11 termocentrale şi 8 hidrocentrale câte trebuiau să intre în funcţiune în cursul planului cincinal, Gheorghiu - Dej a anunţat la 23 Aug. 1955 că numai 8 noi termocentrale şi hidrocentrale produc deja energie electrică şi că până la sfârşitul anului vor mai fi gata două termocentrale mari şi o hidrocentrală.

In anul 1951 au intrat în funcţiune termocentrala Ovidiu I şi hidrocentrala Crăinicel de la Văliug pe Bârsava, cu o putere instalată de 11.300 kw. In acelaş an a început construcţia termocentralelor dela Comăneşti, Petroşani, Sângeorgiu şi Sărmăşag (Cluj), hidrocentralei dela Bicaz şi hidrocentralelor mai mici dela Drăgani-Remeţi (Maramureş), Aleşd - Bihor, Almaj - Dolj şi Gureni (Banat).

In 1952 au intrat în funcţiune parţial primele mari uzine electrice prevăzute în plan — termocentrala dela Doiceşti şi Ovidiu II din Dobrogea. Uzina dela Doiceşti, cu o putere instalată de 120.000 kw., trebuia să producă în 1955 300 mil. kwh.; puterea instalată la începutul la Ovidiu II era de 24.000 kw. urmând să fie mărită în următorii trei ani până la 70.000 kw. In 1953 a intrat în funcţiune hidrocentrala dela Moroeni (18.000 kw.): termocentrala dela Sângeorgiu de Pădure (120.000 kw.), bazată pe gaz metan de presiune joasă, şi termocentrala dela Comăneşti au fost gata în 1954. La 23 August 1955 a fost anunţată punerea în funcţiune a termocentralei dela Hunedoara (110.000 kw.), alimentată de gazele furnalelor combinatului siderurgic „Gheorghiu - Dej", iar în luna Decembrie cr. a început să producă energie electrică termocentrala dela Paroşeni (Petroşani), de 150.000 kw., şi termocentrala dela Borzeşti, în Moldova. Intr'o emisiune pentru America de Nord, profesorul Leonida a declarat că patru dintre centralele care sunt actualmente în construcţie vor avea o putere instalată mai mare decât cea existentă în România în 1938; una din acestea, o termocentrală, va avea o putere finală de 250.000 kw.

In întârziere e construcţia celei mai mari hidrocentrale din România, cea dela Bicaz (210.000 kw), care trebuia să producă energie în 1955. Până acum nu s'a terminat decât tunelul de aducţiune şi s'au făcut pregătirile pentru turnarea barajului. Despre uzina dela Filipeştii de Pădure, de 150.000 kw., din care 50.000 kw. urmau să fie instalaţi în 1953 iar restul până în 1956, presa comunistă n'a pomenit nimic până acum. Termocentrala dela Petroşani, care până în 1955 trebuia să dea producţia completă de 675 mil. kwh. anual, a intrat, după cum am văzut, abia acum parţial în funcţiune.

Tot în cursul primului plan cincinal era prevăzută electrificarea a 2.000 din cele 13.000 sate din România şi începerea realizării unui sistem de bare naţionale, prin construirea unor linii de înaltă tensiune, cea mai importantă dintre acestea fiind linia de 220.000 v. dintre centrala dela Bicaz şi centrala dela Filipeştii de Pădure. Electrificarea satelor s'a făcut în cele mai multe cazuri cu ajutorul unor microcentrale care folosesc apa pâraielor, surse de combustibili locale sau deşeuri de combustibil. Dintre liniile de înaltă tensiune au fost construite linia Bucureşti - Filipeştii de Pădure, linia Galaţi - Brăila, Doiceşti - Filipeşti, Cluj - Câmpia Turzii, Sărmăşag - Drăgan Remeţi ş. a.

Industria siderurgică

In industria siderurgică s'a investit în cursul cincinalului 9,5% din totalul investiţiilor din industrie.

Valoarea producţiei globale pentru 1955 a fost planificată la 243% faţă de anul 1950. Nu s'a realizat însă decât 142% pentru oţel, 183% pentru fontă şi 131% la laminate. In loc de 1.252.000 to. oţel, (283.000 to. în 1938), producţia din 1955 a atins abia 785 mii to., în loc de 800.000 to. fontă (172.000 to) 750 mii to., iar la laminate rezultatul e şi mai defavorabil. Rămânerea în urmă a producţiei siderurgice a fost cauzată înainte de toate de deficienţa aprovizionării cu materii prime — în special cu minereuri de fier. Rezervele de minereuri de fer din ţară fiind insuficiente, iar importaţiile din Rusia depinzând de bunăvoinţa autorităţilor sovietice, ziarele din R.P.R. au dus timp de doi ani o intensă agitaţie pentru colectarea de fier vechiu. Pe de altă parte, reparaţiile cuptoarelor şi furnalelor vechi, ca şi construcţia celor noi, a durat mai mult decât era prevăzut, unele dintre obiectele care urmau să intre în funcţiune până în 1955 nefiind terminate nici acum.

Alături de vechiul centru de siderurgie dela Reşiţa, care şi-a mărit capacitatea de producţie, s'a desvoltat mult, mărindu-şi capacitatea de

mai multe ori, centrul siderurgic dela Hunedoara. Deasemenea au fost reutilate şi desvoltate o serie de alte întreprinderi siderurgice importante, ca uzinele dela Calan, uzinele „Oţelul Roşu" (Caransebeş), „Vlăhiţa", „Industria Sârmei" ş. a. In afară de furnalele reconstruite şi mărite, s'au construit două furnale noi, unul dintre ele de 450 mc.; un furnal de 700 mc. e în construcţie. S'au mai construit câteva cuptoare Siemens Martin şi trei laminoare. In Moldova e în construcţie un mare combinat metalurgic a cărui producţie de oţel va fi aproape egală cu cea actuală. Acest combinat trebuia să fie gata în 1955; s'a anunţat numai terminarea laminorului de ţevi, unul dintre cele mai moderne din lume, cu o capacitate de producţie anuală de 250.000 to.

Pentru aprovizionarea cu cocs a furnalelor nu erau înainte re războiu decât două mici baterii (40.000 to. anual de fiecare) pe bază de huilă. In anul 1954 a început fabricarea cocsului din cărbuni bruni de Valea Jiului după o tehnologie specială, la care se poate întrebuinţa în afară de cărbune cocsificabil şi cărbune energetic sub formă de semicocs, într'o proporţie redusă. Pentru aceasta au intrat în funcţiune anul 1955 o uzină de semicocs la Calan şi o uzină cocsochimică (capacitate de producţie finală 700.000 to.) la Hunedoara. Tot în cadrul combinatului dela Hunedoara a fost construită o fabrică de aglomerare a minereurilor de fier şi o staţie de granulare a zgurei de furnal.

In stadiul actual, producţia de oţel şi de fontă e insuficientă pentru nevoile industriei metalurgice de prelucrare, diferenţa fiind acoperită prin importuri. Sporirea bazei de materii prime, a producţiei de minereuri de fer şi de cărbuni e grija principală a planificatorilor pentru desvoltarea industriei grele în cursul celui de al doilea cincinal.

Industria de maşini

Producţia industriei construcţiilor de maşini şi de prelucrare a metalului s'a încheiat în anul 1955 la un nivel de peste 280% faţă de 1950 — cu mult mai mare decât cel prevăzut de plan.

Pentru echiparea industriei cu maşinile unelte mici şi mijlocii necesare — maşinile grele fiind încă importate — au fost reconstruite sau mult desvoltate şi utilate cu maşini moderne vechile fabrici: „Malaxa" („23 August"), „Le Maître" („Matyas Rakosi"), „Vulcan" („Mao Tse-Tung"), „Wolff" („Steaua Roşie"), „Semănătoarea", din Bucureşti, „Astra" („Steagul Roşu") şi I.A.R. („Ernst Thaelmann") din Braşov, „Independenţa" - Sibiu, „Infrăţirea" - Oradea, „U.I.O." - Satu Mare, Franco - Română („Progresul") din Brăila, „7 Noembrie" - Craiova, uzinele Costinescu („I. G. Frimu") din Sinaia, „Unirea" din Cluj, şantierele navale din Galaţi ş. a. In afară de acestea au fost construite o serie de fabrici noi de maşini-unelte, ca fabrica de strunguri „Iosif Rangheţ" - Arad, fabrica de rulmenţi din Moldova, fabrica de scule - Râşnov, „Muncitorul Liber" - Bacău, „Tudor Vladimirescu" - Bucureşti, Întreprinderile Metalurgice de Utilaj din Megidia, „Engel Mauriciu" - Tg. Mureş, „Bocşa Română" în Banat ş. a. Faţă de începutul planului cincinal, nivelul înzestrării tehnice a industriei de maşini este acum de 6 ori mai mare.

In anii 1951-55, industria de maşini a pus în fabricaţie peste 250 maşini unelte, utilaje şi aparate noi mecanice şi electrice. Se fabrică în R.P.R. strunguri de diferite mărimi (paralele, revolver, carusel), maşini universale de ascuţit scule, maşini orizontale de alezat şi găurit, freze portale, maşini de frezat roţi dinţate, sondeuze mecanice, maşini de rabotat, motoare Diesel şi cu explozie până la 1.000 C.P., maşini cu aburi de 1.000 C.P.; maşini pentru industria textilă, („Unirea"-Cluj şi „Encel Mauriciu"-Tg. Mureş), ca ringuri, carde simple şi triple, flyere ş.a.; maşini pentru construcţii, ca betoniere, macarale turn, escavatoare, screpere, buldozere etc. Un număr de fabrici şi uzine construite în ultimii ani au fost înzestrate în întregime cu maşini şi utilaj de fabricaţie românească.

Pentru mecanizarea agriculturii, 16 uzine au fost profilate exclusiv pentru fabricaţia maşinilor şi uneltelor agricole. In acestea se produc: combine tractate, maşini de împrăştiat îngrăşăminte minerale, greble cu tracţiune mecanică, maşini de semănat, cositoare mecanice, batoze, cultivatoare, discuitori, prăşitoare, trioare, selectoare, maşini de secerat şi legat ş. a. Tractoarele se fabrică în uzinele „Ernst Thälmann", foste I.A.R., din Braşov. Din 1947 până în prezent s'au construit şase tipuri de tractoare pe şenile şi pe roţi. Producţia în 1955 a fost de 10 ori mai mare decât în 1948, adică peste 8.000 bucăţi. Numai o fracţiune mică din acestea e pusă la dispoziţia agriculturii româneşti. Restul se exportă în China, India, Indonesia, Grecia, Cehoslovacia şi Danemarca. Un tractor pentru construcţii, cu o putere de 120 C.P., se construeşte la uzinele „23 August".

In 1947, America refuzând să livreze României utilaj petrolifer înainte de a i se retroceda fostele rafinării, a început să se producă primele utilaje în ţară. O fabrică de utilaje a fost construită în cadrul combinatului Reşiţa, una la Târgovişte şi alta la Bacău, iar fosta fabrică „Concordia" („1 Mai") din Ploeşti a fost profilată pentru noua producţie. Actualmente, utilajul produs acoperă nevoile interne şi rămâne un excedent insemnat pentru utilarea industriei petrolifere din China, Indonezia şi Ungaria. Se fabrică în ţară şi utilaj miner. Pentru minele de cărbuni, s'a desvoltat o fabrică de utilaj la Petroşani, unde se produc haveuze, ciocane de abataj, burghie minere etc. Locomotive antigrizutoase de mină se produc la uzinele „23 August" din Bucureşti şi „Electroputere" din Craiova.

In industria mijloacelor de transport era proiectată construirea unei noi fabrici de locomotive la Reşiţa. A început fabricarea de locomotive Diesel şi locomotive electrice. Pentru mărirea parcului de material rulant s'a construit o uzină nouă de mare capacitate, în care se produc numai vagoane. La Galaţi a fost inaugurată recent fabrica de piese de schimb pentru locomotive „Gh. Apostol". La sfârşitul anului 1954 a intrat în funcţiune o fabrică de camioane la Braşov. Producţia din 1955 pare să fie de 6.000-6.500 vehicule. Primul camion S.R.101 e de 4 tone, iar al doilea tip intrat în fabricaţie, „Mox", e cu 1,5 tone mai mare. Autobuze cu 38 şi 28 de locuri, ca şi cisterne, se fabrică la uzinele „Mao Tse Tung" (Vulcan) din Bucureşti. O fabrică de radiatoare a fost construită în regiunea Braşov. Bicicletele şi motocicletele începuseră să se fabrice în 1953 la uzinele metalurgice din Câmpu Lung - Muscel. La şantierele navale din Galaţi, Turnu Severin, Brăila şi Giurgiu se construiesc vase maritime şi fluviale mijlocii, tancuri pentru petrol, remorchere puternice, şlepuri de 1.000 tone, vase de pescuit etc.

O mare desvoltare a luat industria electrotehnică, ajungând la o capacitate de producţie de patru ori mai mare decât în 1950. S'au produs în cursul cininalului 70 de noi produse, printre care: turbogeneratori, turbine de 3.000 kw. cu care sunt echipate acum nişte centrale electrice în China, aparataj de înaltă tensiune, transformatori până la 60.000 volţi, centrale telefonice de mare capacitate, cuptoare electrice industriale, maşini-unelte electrice, echipament electric pentru trollebuse şi ascensoare etc. Dintre uzinele noi construite sau desvoltate din ramura industriei electrotehnice, cele mai importante sunt: „Electroputere" - Craiova, „Dinamo", „Electroizolantul," „Electromagnetica", „Electreaparataj", „Electromontaj", din Bucureşti, „Electroprecizia" - Săcele, „Electromotor" - Timişoara, „Electroceramica" - Turda ş.a. S'a mai construit o mare fabrică de turbogeneratoare la Reşiţa, o fabrică de aparate electrice la Cluj şi o fabrică de cabluri.

Industria chimică

A doua ramură a industriei în care prevederile cincinalului au fost depăşite e industria chimică. Producţia globală din 1955 a atins un nivel de 300% faţă de cel din 1950, în loc de 264% cât era prevăzut. Producţia de carbonat de sodiu e de 83.000 to. (28.900 to. în 1938), în loc de 57.000 to., cât a fost planificat. Cifrele de plan pentru acid sulfuric, sodă caustică şi îngrăşăminte chimice au fost respectiv de 143.000 to. 43,2 mii to. în 1938), 52.000 to. (11,9 mii to. în 1938) şi îngrăşăminte chimice 69.000 to. (2,5 mii to. în 1938).

Această creştere a fost posibilă prin desvoltarea întreprinderilor existente şi construirea de noi fabrici de sodă, acid sulfuric, îngrăşăminte, medicamente, produse rezultate din valorificarea gazului metan şi petrolului etc. In 1951 au intrat în funcţiune trei fabrici de negrur de fum, două instalaţii de sodă caustică electrolitică, o instalaţie de fenoli şi raşini sintetice, o instalaţie de bicromat de sodiu şi s'a terminat fabrica de tananţi de extracţie „Argeşul - Piteşti", cea mai mare unitate de producţie de acest fel din Sud - Est. In 1952 au început producţia uzina „Carbochim" din Cluj, pentru fabricarea de electrozi şi pietre de polizor, fabrica de produse chimice „B.H. Berea" şi o fabrică de acid clorhidric. In 1953 a fost începută o fabrică de superfosfaţi şi acid sulfuric. In 1954 au intrat în funcţiune o fabrică de îngrăşăminte azotoase, instalaţii de acid sulfuric, de sulfură de sodiu şi de îngrăşăminte fosfatice. La 23 August 1955 a fost anunţată construirea la combinatul chimic dela Târnăveni a unei uzine moderne pentru chimizarea gazului metan, echipată cu utilaj român şi german. Tot la acest combinat au intrat în funcţiune o uzină de gresie antiacidă şi o fabrică de feromangan. In cadrul unui complex petrolifer şi chimic, a fost terminată o uzină experimentală pentru obţinerea de acizi şi alcooli graşi sintetici. In stadiul final e construcţia unei uzine de superfosfaţi şi acid sulfuric, a unui combinat de amoniac şi îngrăşăminte azotoase şi a unui combinat care să prelucreze produsele secundare ale uzinei cocsochimice din Hunedoara.

In 1952, R.P.R. a încheiat un acord cu Germania Orientală care prevedea construirea de către specialişti germani a unor unităţi chimice româneşti. E vorba de completarea lucrărilor la fabricile începute de Germani în timpul războiului în judeţul Făgăraş. Un alt acord, cu Ungaria, prevedea construirea în comun a combinatului chimic „Romagchim". La 23 August ziarele au anunţat intrarea în funcţiune a unei fabrici de acetilenă, „proectată de specialişti români, maghiari şi germani".

In cursul cincinalului au fost create noi ramuri ale industriei chimice — ca industria de coloranţi, de electrozi pentru siderurgie, tananţi sintetici, magnezită pentru cărămizi refractare — şi s'a pus bazele industriei chimico-farmaceutice. In Moldova s'au încheiat lucrările la una din cele mai mari fabrici de penicilină din Europa.

„Cu toate că industria chimică s'a desvoltat rapid", a scris Miron Constantinescu, acum două luni, în organul Cominformului, „faţă de baza de materii prime existente în ţara noastră nivelul ei nu poate încă să ne satisfacă." E o indicaţie că în cel de al doilea plan cincinal e prevăzută o desvoltare şi mai rapidă a industriei chimice.

Industria materialelor de construcţii

Intârzierea terminării construcţiilor prevăzute în cincinal se datorează în mare măsură rămânerii în urmă a industriei materialelor de construcţii. După plan, valoarea totală a producţiei din această ramură trebuia să fie în 1955 cu 177% mai mare decât în 1950: nu s'a realizat însă decât 140%.

In urmă a rămas mai ales producţia de ciment şi de prefabricate de beton. Producţia de ciment din 1955 a fost fixată la 2.855.000 to. (532 mii to. în 1938). In 1953, la revizuirea planului, această cifră a fost redusă la 2.600.000 to. Din raportul lui Gheorghiu-Dej dela 23 August trecut, rezultă că producţia de ciment şi cea de materiale de zidărie şi de var a fost în 1955 de 2 ori mai mare ca în 1950.

După datele planului urmau să se construiască până în 1955 17 linii tehnologice pentru ciment, 20 fabrici de cărămizi şi ţigle, 3 fabrici de cărămizi silico-calcare, mai multe fabrici de prefabricate de beton şi beton armat. Au fost mărite fabricile de ciment existente şi au fost construite cinci fabrici de ciment noi, printre care „Cimentul Păcii" dela Megidia, cea mai mare fabrică de ciment din ţară, „Congresul al XIX-lea" din Piatra Neamţ, fabrica dela Bicaz, fabrica dela Fieni etc. S'a construit o fabrică de asbociment. Pentru producerea de părţi prefabricate din beton au fost construite fabrici la Bucureşti, Roman, Câmpia Turzii, Bărbăteni, Ploeşti, Braşov ş. a.

Utilajul fabricilor de ciment se fabrică complet în țară. Au și fost exportate instalații complete de fabrici de ciment în Ungaria și Indonezia.

Industria bunurilor de consum

Din cele 51,4% din totalul investițiilor destinate desvoltării industriei în cursul planului cincinal, numai 9,3% au fost afectate pentru industria bunurilor de consum. Si acest procentaj a fost în realitate mai mic în primii ani de aplicare, iar după adoptarea „noului curs" n'a aflat decât o sporire neînsemnată. Rezultatul acestui tratament vitreg a fost rămânerea cu mult sub cifrele planului a producției și neexecutarea multora din unitățile noi industriale proectate.

In industria textilă, producția din 1955 trebuia să fie de 266,5 mil. mp. țesături de bumbac și vigoane, 39,4 mil. mp. țesături de lână și 41,8 mil. mp. țesături de mătase. Din articolul publicat de Gheorghiu-Dej în „Pravda" rezultă însă că nu s'au produs decât 245 mil. mp. țesături de bumbac (104 mil. mp. în 1938) și 31 mil. mp. țesături de lână (12,3 mil. mp. în 1938).

Atât Gheorghiu-Dej cât și Miron Constantinescu, în organul Cominformului, recunosc că nu s'a reușit să fie înlăturată marea deficiență din industria de bumbac: disproporția dintre capacitatea țesătoriilor și aceea a filaturilor. Pentru a remedia acest neajuns, planul cincinal prevedea să fie construite în industria bumbacului 5 stații de egrenat și 11 filaturi, numărul fuselor instalate crescând cu 385.000. In industria inului și cânepei era prevăzută construirea a 12 topitorii de in, 19 topitorii de cânepă, două filaturi de fire subțiri cu 17.000 fuse și 3 fabrici de țesături. Industria lânei urma să fie mărită cu 2 fabrici integrate (filatură și țesătorie), iar mărirea resurselor de materii prime ale industriei textile trebuia să fie asigurată prin construirea unui mare combinat de celuloză-fibre-fire artificiale, a unei țesătorii de mătase artificială și a unei fabrici de fire sintetice de mare rezistență.

La începutul planului cincinal au intrat în funcțiune filatura de bumbac „Nóua Filatură" de pe lângă fabrica „Tesătura" din Iași, o filatură de 24.000 fuse în cadrul noului combinat textil „Moldova" din Botoșani și o altă filatură de 20.000 fuse. La 1 Septembrie 1954, a fost anunțată extinderea combinatului de textile de bumbac din Arad, prin punerea în funcțiune a noii filaturi de 13.000 fuse, „Teba". Cu aceasta, capacitatea filaturilor de bumbac a crescut cu circa 80.000 fuse. Punerea în funcțiune a trei noi filaturi cu 100.000 fuse — dintre care una în Ploești și alta în Arad — e prevăzută pentru anii următori. In industria lânei a intrat în funcțiune în 1953 filatura „Textila Griviția" din București. In industria inului și cânepei au fost terminate mai multe topitorii și trei filaturi. In 1954 au mai intrat în funcțiune 3 secții noi pentru producția de fire artificiale cu o capacitate anuală de 4.500 to.; altă fabrică de fire artificiale e în construcție. Pentru prepararea recoltei de bumbac indigene au fost construite câteva fabrici de egrenare, dintre care cea mai mare e cea dela Ciulnița.

Pentru 1955 a fost planificată o producție de 20,7 mil. perechi de încălțăminte. O fabrică integrată de încălțăminte, cu o capacitate de 2,4 mil. perechi anual urma să fie construită. Producția reală a rămas mult sub plan. Pentru încălțămintea de cauciuc a intrat în funcțiune o fabrică de talpă, iar un mare combinat de produse de cauciuc e în construcție.

In alte ramuri ale industriei ușoare, au intrat în funcțiune în cursul cincinalului o mare fabrică de mobile la Tg. Mureș, o fabrică de hârtie (una de hârtie cretată e în construcție), o fabrică de porțelan la Sighișoara, una de faianță la Ploești, o fabrică de mucava din stuf la Tulcea etc.

Cele mai mari rămâneri sub plan, după datele comunicatelor anuale, au fost în industria alimentară; probabil nu atâta din cauza limitelor capacității de producție, cât a insuficienții bazei de materii prime, dependentă de progresul agriculturii. Așa, de exemplu, în loc de 278.000 to. zahăr prevăzute în planul cincinal pentru 1955, s'au produs numai 132.000 to. Printre unitățile noi intrate în funcțiune în industria alimentară, cele mai importante sunt: 2 fabrici de conserve de carne și 2 de pește(cea mai mare din țară la Tulcea); 2 fabrici de zahăr, la Livezi și București, sunt în construcție: 3 fabrici de ulei, 11 fabrici pentru produse lactate (o fabrică de praf de lapte la Remetea), o fabrică de lactoză, două fabrici de amidon și glucoză, 3 fabrici de paste de tomate, mai multe fabrici de conserve de zarzavaturi și fructe, o fabrică de suc de fructe, o fabrică de malz, numeroase fabrici de pâine în orașele mari și în centrele industriale ș.a.

REVISTA PRESEI

(Urmare din pag. 5)

„Ce face pe oameni antisemiti? Ce prejudecăti au goii fată de evrei? Am auzit pe multi acuzând pe evrei că sunt băgăreti, cu maniere urâte, avizi de câstig, obraznici, necinstiti în afaceri. Părând să uite că evreii alcătuiesc numai 3,5% din populatie, unii se tem că evreii vor pune mâna pe cluburile lor si chiar pe guvern". Ca să arate cât de nefundate sunt aceste prejudecăți, William Attwood dă exemplul unui oraș de 30.000 locuitori din Michigan, cu numai 13 evrei: 40% din aceștia n'au avut niciodată deface cu vreun evreu. Totuși, întrebați, **„trei din patru persoane au spus că evreii nu trebuie să aibă prea multă putere, iar două persoane din cinci — 40% din locuitori — sunt pentru trimiterea evreilor înapoi în Palestina."**

„E antisemitismul în declin în America? In mod cert", apreciază autorul. **„Punctul culminant l-a atins în timpul crizei economice mondiale."** (In România criza și șomajul invizibil erau aspecte permanente). **„Remarcele antisemite sunt făcute astăzi în chip de justificare sau pe furis. Discriminarea în plasament s'a atenuat. Nu mai rentează. Lipsa de ingineri calificati permite acum mai usor evreilor să intre în acest sector altădată interzis lor. Scolile de medicină abandonează sistemul cotei. Asociatiile sportive studentesti încep să primească membri evrei, desi majoritatea încă îi exclud. Antisemitismul nu mai e problema majoră de altădată pentru evreii americani. E mai mult iritant decât o problemă."**

„Totusi multi evrei se tem că sământa antisemitismului încă e prezentă si că în cazul unei crize nationale — cum ar fi o depresiune gravă — va încolti din nou. Am fost surprins să descopăr că cei mai multi evrei cred că dacă 'zgârii un goi vei găsi sub piele un antisemit'". Persistenta acestei obsesii e un simptom de insecuritate. Multi din evrei sunt hipersensitivi în relatiile cu goii, reactionând ca un seismograf. Va mai trece timp până ce evreii vor depasi complexele lor de persecutie si inferioritate si până când ne-evreii vor extirpa ultimele vestigii de prejudecată din atitudinea lor. Chiar acum, un spital care acceptă să angajeze un evreu îi face o favoare, în timp ce crestinul care primeste să intre în conducerea unui spital evreiesc face o favoare evreilor."

Prin reabilitarea socială, vor pierde evreii identitatea lor ca evrei? Răspunsul lui William Attwood e: **„nu! Chiar multi dintre evrei cari au văzut un conflict între iudaismul si americanismul lor si au „hotărît să devină americani, si-au dat seama că n'au fost loiali cu ei însisi. Deaceea, multi au reîmbrătisat iudaismul, reafirmând identitatea lor ca evrei."**

1 Decembrie

(Urmare din pag. 8)

Karl Eder publica „Supplex"-ul, însoțindu-l cu o serie de comentarii veninoase, în care combătea cu înverșunare afirmația așezării Românilor în Transilvania înainte de venirea Ungurilor. Cartea sa a stârnit replica lui Sincai într'o lucrare-manuscris ce s'a pierdut și în „Hronica" sa. Astfel, polemica în chestia continuității a câștigat amploarea unei adevărate controverse etnice.

Cererea Românilor la egală îndreptățire a fost recunoscută abia în 1836, dar numai pentru moment, căci în anul 1865 a fost convocată din nou o dietă aleasă pe baza dreptului feudal pentru a vota unirea Transilvaniei cu Ungaria și a pregăti astfel lovitura de stat care a decretat în 1867 Dualismul.

Sub impresia loviturilor primite în 1848-1849 dela oligarhia maghiară reprezentată de Ludovic Kossuth, monarhul, intimidat și de războiul pierdut împotriva Prusiei în 1866, împins și de împărăteasa Elisabeta, soția sa, a încheiat alianța fatală cu foștii privilegiați împotriva tuturor celorlalte popoare din imperiul habsburgic. Astfel, Dualismul a intronat acel regim de opresiune șovinistă care a dus la procesul scandalos al „Memorandului".

In opoziție cu șovinismul asupritor, particularist și destructiv al clasei privilegiate, s'a desvoltat gândirea politică a Românilor din Ardeal. Incă în anul 1948, medicul sas Daniel Roth, fost un timp oarecare și pastor evanghelic la Iași, a publicat la Sibiu o broșură intitulată „Despre Unire" și în treacăt un cuvânt asupra posibilității unei monarhii daco-române sub coroană austriacă. In această operă, el demonstrează că monarhia daco-română ar fi cea mai bună soluție pentru a pune stavilă imperialismului rusesc la gurile Dunării. Acelaș sens l-a avut și memoriul prezentat de Mitropolitul Andrei Saguna la 25 Februarie 1849 tânărului împărat Francisc Iosif la Olmütz. Memoriul era semnat și de Eudoxiu Hurmuzachi, Ioan Mocioni, Ioan Popazu, Treboniu Laurian și alții, și cerea unirea tuturor Românilor din cuprinsul monarhiei habsburgice într'o singură națiune.

O acțiune similară se desfășura la Constantinopole, unde Ioan Ghica cerea deplină autonomie și unirea Principatelor ca cea mai bună măsură de apărare a imperiului otoman împotriva agresiunilor moscovite. Congresul dela Paris din 1856 a acceptat această soluție și a întărit-o chiar formal, punând Moldova și Muntenia sub garanția colectivă a marilor puteri. Din păcate, această garanție a rămas tot atât de inoperantă ca toate garanțiile teritoriale ce ni s'au dat de atunci. In 1878 am fost constrânși deci să ducem o politică adaptată împrejurărilor schimbate, care ne-a dat independența, dar ne-a costat sudul Basarabiei. Din această cauză, regatul României s'a alăturat apoi prin tratatul defensiv secret dela 30 Octombrie 1883 Triplei Alianțe.

In deplină concordanță cu această politică de apărare față de presiunea dela Răsărit se află și programul de reformă federalistă a imperiului austro-ungar, preconizat de marele bănățean, Aurel C. Popovici, mentorul politic al întregii generații de fruntași români ardeleni, care au proclamat la 1 Decembrie 1918 Unirea Transilvaniei cu România în marea adunare dela Alba Iulia.

Asasinarea, în Iunie 1914 la Saraievo, a arhiducelui Francisc Ferdinand, moștenitorul tronului austro-ungar, câștigat pentru aceste planuri federaliste, a schimbat radical situația. A treia experiență eșuase după cea dela 1791 și 1848, arătând că un acord cu dinastia habsburgică nu e posibil și că toate compromisurile federaliste în cadrul teritorial al fostei monarhii bicefale sunt irealizabile din cauza ambițiilor dinastice și a șovinismului intransigent și particularist al unor coterii suprapuse. Românilor nu le mai rămânea deci decât calea armelor din primul războiu mondial, care a reunit într'o jertfă comună de sânge pe toți frații de același neam din toate părțile teritoriului lor etnic. Retras în Elveția, Aurel C. Popovici a murit sărac în 1917, cu viziunea clară a Unirii ce se va proclama la 1 Decembrie 1918. Acest mare act istoric a repus pentru întâia oară poporul român în posesia deplină a propriilor sale forțe, dându-i putința să împlinească în mod glorios misiunea sa istorică. Stând de pază la Nistru și stârpind cuiburile de teroare destructivă din Bazinul Dunărean, el a făcut un serviciu neprețuit Europei.

Cu toate încercările tragice pe care le-a îndurat între timp, poporul român dispune și astăzi de resurse sufletești care îi dau puterea să reziste valurilor succesive de rea-credință și caricaturilor unioniste ce ne-au dus la dezastru. Poporul român așteaptă, și Istoria a dovedit, că el știe să aștepte; el așteaptă curățirea gunoaielor și limpezirea apelor. Poporul român așteaptă cu încredere și hotărîre o noua Alba Iulie; el așteaptă Unirea cea mare și sfântă, dreaptă și liberatoare, făuritoare de destin.

C. Sassu

Herausgeber: Verlag "VESTITORII", Dachauerstr. 119, Muenchen 2, Germany — Inh.: Traian Golea, Massmannstr. 4, Muenchen
Verantwortlicher Redakteur: Dr. Virgil Velescu, Blutenburgstr. 29, Muenchen 2 — Zweimonatliche Zeitschrift